

.....
(pieczęć szkoły/placówki)

„Wersja zupełna”

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
w Zespole Szkół Nr 1
im. Batalionów Chłopskich w Bratoszewicach**

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)
3. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 1606)
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)
6. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)
7. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)
8. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169)

Opracowanie:
Zespół ds. standardów

Obowiązują od 15 lutego 2024 roku

Spis treści

Rozdział 1. Informacje ogólne	6
1.1. Wprowadzenie	6
1.2. Prawa dziecka.....	7
1.2.1. Najważniejsze prawa dziecka	8
1.3. Słowniczek pojęć.....	10
Rozdział 2. Standardy ochrony małoletnich	12
Rozdział 3. Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach	16
3.1. Zasady zatrudniania pracowników oraz dopuszczania do kontaktu innych osób z małoletnimi.....	16
3.2. Zasady bezpiecznych relacji uczniów i personelu Szkoły.....	17
3.2.1. Zasady ogólne.....	17
3.2.2. Zasady komunikacji personelu z małoletnimi	18
3.2.3. Niedozwolone zachowania personelu wobec małoletnich w Szkole.....	19
3.2.4. Troska o Małoletnich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub niepełnosprawnością.....	21
3.3. Zasady bezpiecznych relacji między uczniami.....	21
3.3.1. Niedozwolone zachowania w Szkole.....	22
3.4. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.....	24
3.4.1. Zasady korzystania ze szkolnych urządzeń elektronicznych, w tym z dostępem do Internetu.....	24
3.4.2. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie Szkoły.....	25
3.4.3. Zasady postępowania w przypadku naruszenia zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie Szkoły.....	26
3.4.4. Zasady ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.....	26
3.5. Zasady i procedury postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego.....	27
3.5.1. Zasady i procedury postępowania pracowników Szkoły w przypadku podejrzenia lub zaistnienia „cyberprzemocy”.....	27
3.5.1.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku zaistnienia „cyberprzemocy”...27	
3.5.2. Zasady i procedury postępowania pracowników Szkoły w przypadku podejrzenia dostępu uczniów do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych	28
3.5.2.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych	28
3.5.3. Zasady i procedury postępowania pracowników Szkoły w przypadku naruszenia prywatności dotyczącej nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku małoletniego.....	29

3.5.3.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku naruszenia jego prywatności dotyczącej nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku	29
3.5.4. Zasady i procedury postępowania w przypadku nawiązanie przez małoletnich niebezpiecznych kontaktów w Internecie.....	30
3.5.4.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku nawiązania przez niego niebezpiecznych kontaktów w Internecie	31
3.5.5 Zasady postępowania w przypadku informacji o sekstingu, prowokacyjnych zachowaniach i aktywności seksualnej uczniów w celu uzyskania korzyści majątkowych.....	31
3.5.5.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku zagrożenia jego bezpieczeństwa w wyniku sekstingu, prowokacyjnych zachowaniach i aktywności seksualnej w celu uzyskania korzyści majątkowych	32
3.5.6. Zasady i procedury w przypadku stwierdzenia łamania prawa autorskiego.....	32
3.5.6.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku łamania prawa autorskiego	33
3.5.7. Zasady i procedury postępowania w przypadku stwierdzenia bezkrytycznego odbioru treści zamieszczonych w Internecie - nieumiejętność odróżniania treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam	33
3.5.8. Zasady postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w Szkole.....	34
3.5.8.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku kontaktu z materiałami pornograficznymi	34
3.6. Zasady ochrony wizerunku uczniów.....	35
3.7. Zasady ochrony danych osobowych uczniów.....	36
3.7.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku naruszenia jego prywatności dotyczącej nieodpowiedniego bądź niezgodnego w prawem wykorzystania jego danych osobowych lub wizerunku.....	37
3.8. Procedura postępowania w sytuacji występowania przemocy i agresji w Szkole.....	37
przemocy fizycznej, słownej i psychicznej.....	42
3.9. Procedura postępowania w przypadku kradzieży lub zniszczenia mienia prywatnego lub szkolnego na terenie Szkoły.....	42
3.9.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku kradzieży lub celowego niszczenia jego rzeczy.....	43
3.10. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia zachowań o charakterze dyskryminacyjnym na terenie Szkoły.....	43
3.10.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku wystąpienia w stosunku do niego zachowań o charakterze dyskryminacyjnym.....	44
Rozdział 4. Zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego.....	45
4.1. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej	45
4.1.1. Definicja przemocy domowej.....	45

4.1.2. Rodzaje i charakterystyka przemocy domowej	45
4.1.3. Rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego.....	46
4.1.4. Zgłaszanie podejrzenia stosowania przemocy domowej przez małoletniego będącego uczniem Szkoły.....	48
4.1.5. Zgłaszanie podejrzenia stosowania przemocy domowej przez pracowników Szkoły.....	48
4.1.6. Zgłaszanie podejrzenia stosowania przemocy domowej lub jej stosowania przez osoby spoza Szkoły.....	49
4.1.7. Wstępna diagnoza i ocena osoby krzywdzonej.....	49
4.1.8. Uzasadnienie do uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”.....	50
4.1.9. Procedura „Niebieskiej Karty”.....	50
4.1.10. Zalecenia do prowadzenia rozmowy z uczniem doznającym przemocy domowej.....	52
4.1.11. Zadania i obowiązki pracowników szkoły w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia w formie przemocy domowej.	54
4.1.12. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniemu doznającemu przemocy domowej.....	56
Rozdział 5. Organizacja procesu ochrony małoletnich.....	58
5.1. Podział obowiązków w zakresie wdrażania „Standardów ochrony małoletnich”.....	58
5.2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Szkoły do stosowania „Standardów ochrony małoletnich” oraz dokumentowanie tej czynności.....	60
5.3. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń podejrzenia lub krzywdzenia małoletnich.....	61
5.4. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji.....	62
5.5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.....	63
5.6. Udostępnianie „Standardów ochrony małoletnich”.	65
5.7. Zasady ewaluacji oraz aktualizowania dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”.....	66
Załączniki	67
1. Załącznik - Wzór oświadczenia o nietoczeniu się postępowania karnego.....	68
2. Załącznik – Karta interwencji	69
3. Załącznik - Wzór zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa	70
4. Załącznik - Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodzinną	71
5. Załącznik - Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania małoletniego ...	72
6. Załącznik - Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletnich.....	74
7. Załącznik - Wzór karty zgłoszenia krzywdzenia małoletniego	77
8. Załącznik - Wzór formularza protokołu z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego	78
9. Załącznik - Wzór formularza indywidualnego planu pomocy	79
10. Załącznik - Wzór oświadczenia o poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletnich	80
11. Załącznik - Wzór formularza „Niebieskiej Karty - „A”	81

12. Załącznik - Wzór formularza „Niebieskiej Karty - „B”	90
13. Załącznik - Algorytm postępowania w przypadku podejrzenia przemocy domowej wobec małoletniego	95
14. Załącznik - Wzór ankiety dotyczącej monitoringu standardów	98

Rozdział 1

Informacje ogólne

1.1. Wprowadzenie

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz.U. poz. 1606) określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

„Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw.

Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę uczniów przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” przyjęto następujące założenia:

- a) w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich,
- b) wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w Szkole lub przemocy domowej,
- c) podejmowane w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach postępowania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka, praw ucznia określonych w Statucie Szkoły oraz bezpieczeństwa danych osobowych,
- d) uczniowie wiedzą jak unikać różnego rodzaju zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
- e) małoletni wiedzą do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to, mając świadomość skuteczności podejmowanych w szkole działań,
- f) rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią uczyć je zasad bezpieczeństwa,
- g) rodzice i małoletni mają zapewnione zachowanie poufności dotyczącej informacji i ochrony prywatności.

Ponadto przyjęto, że:

- a) prowadzone w Szkole postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę,
- b) działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów,
- c) wprowadzono środki mające na celu utrzymanie bezpiecznego otoczenia szkolnego, jak i środowiska online,
- d) Szkoła zapewnia wsparcie psychologiczne dla uczniów, którzy doświadczyli przemocy, traumy czy innych trudnych sytuacji,

- e) rodziny są włączone w proces ochrony małoletnich – otrzymują informacje na temat procedur ochrony małoletnich, są zachęcane do otwartej komunikacji oraz otrzymują wsparcie w trudnej sytuacji,
- f) w Szkole są realizowane programy edukacyjne, które obejmują zagadnienia związane z bezpieczeństwem, rozpoznawaniem zagrożeń oraz budowaniem umiejętności asertywności i radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Uwzględniając powyższe założenia, niniejszy dokument określa zatem standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkole.

1.2. Prawa dziecka

W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, gwarantującymi prawa dziecka, są: Konstytucja RP, Konwencja o prawach dziecka i Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka.

Źródłem praw dziecka jest godność człowieka, zwana również człowieczeństwem. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisana jest ona w art. 30:

„Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych”.

Z godności wywodzą się dwie zasady: wolność i równość, które są podstawą wszystkich praw człowieka. Wolność oznacza to, że człowiek nie jest własnością kogokolwiek, posiada wolną wolę, może samodzielnie podejmować decyzje i świadomie ponosić za nie odpowiedzialność. Równość oznacza, że każde dziecko ma takie same prawa i ma być tak samo traktowane przez wszystkich bez jakiegokolwiek dyskryminacji.

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka – każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Konwencja Praw Dziecka zakłada, że dzieciom należy się szczególna opieka i ochrona.

Warto pamiętać, że:

1. Prawa dziecka dotyczą każdego dziecka, czyli osoby poniżej 18. roku życia. Nikt nie może odebrać dziecku jego praw.
2. Wszystkie prawa dziecka są równie ważne. Nie ma praw mniej lub bardziej ważnych od innych.
3. Prawa dziecka dotyczą różnych dziedzin życia, np.: prawa do:
 - a) swobody myśli, sumienia i wyznania,
 - b) prywatności i tajemnicy korespondencji,
 - c) do nauki i informacji,
 - d) wypoczynku i czasu wolnego,
 - e) do opieki zdrowotnej,
 - f) ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem,
 - g) wyrażania własnych poglądów.
4. Za ochronę praw dziecka odpowiada państwo.

Prawa kojarzyć się mogą ze swobodą decydowania o wszystkim, co dotyczy dziecka. Jednak prawa mają też swoje ograniczenia, które wynikają z faktu, że:

- a) inni też mają takie same prawa i egzekwując swoje prawa, nie mogą naruszać praw innych osób; poza przyznanymi prawami, dzieci mają nałożone przez rodziców/

opiekunów prawnych i Szkołę (czyli państwo) pewne obowiązki, które powinny wypełniać.

- b) Podstawę korzystania z praw dziecka stanowi zatem umiejętność świadomego z nich korzystania.

1.2.1. Najważniejsze prawa dziecka

1. Ochrona przed przemocą i wykorzystaniem:

Dziecko ma prawo do:

- a) życia bez wyzyskiwania i wykorzystywania. Nikt nie może siłą zmuszać go do zrobienia niczego, a zwłaszcza czegoś złego,
- b) ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną, seksualną i zaniedbaniem,
- c) życia bez przemocy i poniżania,
- d) szukania wszelkiej pomocy, wówczas, gdy jest krzywdzone.

Nikt nie może zmuszać dziecka do:

- a) pracy ponad siły ani wykorzystywać go zarobkowo w inny sposób.

2. Prawo do nauki i informacji:

Dziecko ma prawo do:

- a) bezpłatnej nauki i dostępu do informacji z różnych źródeł,
- b) do czasu wolnego (przerwy w Szkole, ferie i wakacje),
- c) wypoczynku,
- d) korzystania z zajęć rekreacyjnych.

3. Prawo do prywatności:

Dziecko ma prawo do:

- a) tajemnicy korespondencji,
- b) prywatności,
- c) dysponowania własnymi rzeczami,
- d) swobody wypowiedzi.

Nikt nie ma prawa:

- a) poniżać i ośmieszać dziecka,
- b) wtrącać się do jego osobistych spraw,
- c) czytać listów, maili, smsów czy pamiętników chyba, że w uzasadnionych sytuacjach Sąd zadecyduje inaczej.

4. Prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach:

Dziecko w ważnych sprawach może wygłaszać swoje zdanie, opinie oraz własną wolę. Osoby dorosłe powinny wysłuchać dziecko i wziąć pod uwagę jego zdanie. Nawet w postępowaniu przed Sądem.

5. Prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania:

Dziecko ma prawo do:

- a) swobodnego wyrażania wyznawanej religii,
- b) swobodnego wyrażania przekonań.

Prawo to może podlegać tylko takim ograniczeniom, które są przewidziane prawem i są konieczne do ochrony bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego, zdrowia lub moralności społecznej bądź podstawowych praw i wolności innych osób.

W realizacji tego prawa ochrona praw dziecka oraz praw rodziców wzajemnie się przenikają. Oznacza to, że dziecko ma przyznane prawo do wolności sumienia i wyznania, jednak może z niego korzystać pod władzą rodzicielską. Oznacza to, że rodzice mogą wychowywać dziecko zgodnie ze swoimi przekonaniem w sprawach religii.

6. Prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa:

Gdy dziecko znajduje się w sytuacji, gdy zostało pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, państwo musi zapewnić mu opiekę, m.in.: poprzez:

- a) umieszczenie w rodzinie zastępczej,
- b) adopcję,
- c) umieszczenie w odpowiedniej instytucji powołanej do opieki nad dziećmi.

7. Prawo do zachowania godności, szczególnie dziecka psychicznie lub fizycznie niepełnosprawnego:

Dziecko niepełnosprawne powinno mieć zapewnioną pełnię normalnego życia w warunkach gwarantujących mu godność, umożliwiających osiągnięcie niezależności oraz ułatwiających mu aktywne uczestnictwo w życiu społeczeństwa. Przysługuje mu zatem m.in.: prawo do:

- a) pełnego dostępu do dóbr i usług,
- b) wszechstronnej rehabilitacji,
- c) nauki,
- d) pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

8. Prawo do ochrony zdrowia i opieki medycznej:

Dziecko ma prawo do jak najwyższego poziomu zdrowia i udogodnień przy leczeniu chorób oraz profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej. Nie możecie zostać pozbawione dostępu do tego rodzaju opieki zdrowotnej.

9. Prawo do otrzymywania pomocy i wsparcia od państwa, jeśli rodzina dziecka jest w trudnej sytuacji życiowej i materialnej:

Państwo powinno wspierać rodziny, których nie stać na zapewnienie dzieciom odpowiedniego poziomu życia.

10. Prawo do ochrony przed konfliktem zbrojnym:

Jeśli dziecko nie ukończyło 15 lat, nie może być rekrutowane do wojska i brać bezpośredniego udziału w konflikcie zbrojnym.

11. Prawo do ochrony w procesie karnym:

Jeżeli dziecko złamało prawo:

- a) nie powinno przebywać w więzieniu z dorosłymi,

- b) ma prawo otrzymać pomoc prawną,
- c) ma prawo utrzymywać kontakt ze swoją rodziną,
- d) ma prawo do pomocy prawnej lub innej np.: psychologa,
- e) ma prawo zgłaszać sytuacje, w których jest źle traktowane.

1.3. Słowniczek pojęć

Ilekróć w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich” jest mowa o:

1. *małoletnim (dziecku, uczniu, wychowanku)* – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
2. *personelu* – należy przez to rozumieć każdego pracownika Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach, bez względu na formę zatrudnienia, w tym: wolontariuszy lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi;
3. *dyrektorze* – należy przez to rozumieć Dyrektora Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach.;
4. *rodzicu* – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
5. *opiekunie prawnym dziecka/m małoletniego* – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciężące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
6. *osobie najbliższej dziecku/wychowankowi* – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka; rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez dziecko/m małoletniego;
7. *przemocy fizycznej* – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.;
8. *przemocy seksualnej* – należy przez to rozumieć zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa;
9. *przemocy psychicznej* – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokajają potrzeby innych;
10. *zaniechanie* – należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do

opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju;

11. *przemocy domowej* – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
12. *osobie stosującej przemoc domową* – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej;
13. *świadku przemocy domowej* – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Rozdział 2

Standardy Ochrony Małoletnich

1. Zespół Szkół Nr 1 w Bratoszewicach ustanowił i wprowadził w życie „Standardy Ochrony Małoletnich”. Dokument jest udostępniony i upowszechniany.
2. Zespół Szkół Nr 1 w Bratoszewicach uczy i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.
3. Zespół Szkół Nr 1 w Bratoszewicach oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy a także ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.
4. Zespół Szkół Nr 1 w Bratoszewicach zapewnia uczniom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw a także oferuje edukację w zakresie odpowiedzialności prawnej młodocianych oraz ochronę przed zagrożeniami.
5. W Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka, działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich są dokumentowane.
6. Zespół Szkół Nr 1 w Bratoszewicach monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi „Standardami Ochrony Małoletnich”.

1. Uczniowie, rodzice i pracownicy Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach znają „Standardy Ochrony Małoletnich”. Dokument ten jest dostępny i upowszechniany.

Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Dokument udostępniono na stronie internetowej Szkoły, wyłożono do wglądu w czytelni szkolnej oraz na tablicy informacyjnej.
- 2) Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej informacje dla nich istotne.
- 3) Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie lekcji wychowawczych, konsultacji indywidualnych, na godzinach „dostępności”, w trakcie realizowanych programów i zajęć o charakterze edukacyjnym.

2. Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne oraz przyjazne środowisko w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach.

Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Celem działań wszystkich pracowników Szkoły jest ochrona małoletnich uczniów przed każdą formą krzywdzenia oraz zapewnienie im bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego.
- 2) Pracownicy Szkoły znają treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich” oraz doskonalą się w wiedzę i umiejętności ochrony małoletnich poprzez odpowiednie szkolenia, seminaria i warsztaty.

- 3) Pracownicy Szkoły skutecznie reagują w sytuacjach, gdy małoletni uczniowie są krzywdzeni.
- 4) Pracownicy Szkoły, zgodnie ze swoimi kompetencjami i rolami, które pełnią, czuwają nad bezpieczeństwem małoletnich uczniów.

3. Zespół Szkół Nr 1 oferuje rodzicom/ opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Wszyscy rodzice/ opiekunowie prawni mają dostęp do obowiązujących w Zespole Szkół Nr 1 „Standardów Ochrony Małoletnich” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
- 2) Rodzice/ opiekunowie prawni są zaangażowani w działania Szkoły prowadzone na rzecz ochrony małoletnich.
- 3) Szkoła uzyskuje od rodziców/ opiekunów prawnych swoich uczniów informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów Ochrony Małoletnich”.
- 4) Szkoła umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym małoletnich, poprzez organizację warsztatów, szkoleń, konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną małoletniego przed zagrożeniami oraz z zakresu metod wychowawczych bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego.

4. Zespół Szkół Nr 1 zapewnia małoletnim równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Szkoła oferuje małoletnim edukację w zakresie praw dziecka, człowieka i ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.
- 2) W każdym zespole klasowym małoletni są poinformowani o tym, gdzie i do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
- 3) W Szkole dostępne są dla uczniów materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym a także zasad bezpieczeństwa w Internecie.
- 4) W Szkole wyeksponowane są informacje dla małoletnich dotyczące możliwości uzyskania przez nich pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

5. Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę uczniom Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach.

Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Precyzyjnie określone są sposoby postępowania pracowników w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego.

- 2) Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym.
- 3) W Szkole ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
- 4) W Szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie Sądu Opiekunczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”. W skład Szkolnego Zespołu Interwencyjnego wchodzi: pedagog szkolny, psycholog, wychowawca, pracownik zgłaszający podejrzenie zagrożenie bezpieczeństwa oraz inne osoby wskazane przez Dyrektora.
- 5) W Zespole Szkół Nr 1 wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona stronie internetowej Szkoły oraz na tablicy ogłoszeń w budynku szkolnym.

6.W Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach wzmocnione jest poczucie bezpieczeństwa małoletnich w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z Sieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) W Szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
- 2) W Szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
- 3) W Szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Sieci oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Sieci.
- 4) W Szkole opracowano i wdrożono procedury chroniące małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach przemocy fizycznej, przemocy psychicznej, przemocy domowej, przemocy seksualnej oraz cyberprzemocy.
- 5) W Szkole opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskiej Karty”.
- 6) Pracownicy Zespołu Szkół Nr 1 realizują plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

7.Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) W Szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.

- 2) Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem małoletnich składają oświadczenie o zachowaniu poufności a także zobowiązanie do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.

8. Zespół Szkół Nr 1 monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Przyjęte zasady i realizowane sposoby ochrony małoletnich są weryfikowane przynajmniej raz na dwa lata.
- 2) Do weryfikacji stosowanych zasad i procedur Szkoła pozyskuje opinie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych, m.in.: poprzez anonimowe ankiety, rozmowy i obserwacje.
- 3) Zasady monitoringu i kontroli „Standardów Ochrony Małoletnich” w Szkole określa Dyrektor.

Rozdział 3

Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach

3.1. Zasady zatrudniania pracowników w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach oraz dopuszczania do kontaktu i opieki nad małoletnimi innymi osobami

1. Dyrektor Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach przed nawiązaniem stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy (Karta Nauczyciela, Kodeks Pracy) oraz terminu jej trwania uzyskuje informacje:

- a) w przypadku każdego pracownika - z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu Karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
- b) w przypadku zatrudnienia osoby na stanowisku pedagogicznym - zaświadczenie z Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli;
- c) w przypadku zatrudnienia każdej osoby w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach i dopuszczeniem innych osób do kontaktu i opieki nad małoletnimi - z Rejestru Sprawców Przestępstw na tle seksualnym z dostępem ograniczonym.

2. Nie jest wymagane przedstawienie zaświadczeń w przypadku, gdy z nauczycielem nawiązywany jest kolejny stosunek pracy w Szkole w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia poprzedniego stosunku pracy.

3. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pedagogicznych składają przed nawiązaniem stosunku pracy pisemne potwierdzenie spełniania warunku:

- a) posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystania z praw publicznych;
- b) że nie toczy się przeciwko kandydatowi postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne.

4. W przypadku zatrudniania kandydata do pracy lub dopuszczenia do kontaktu z małoletnimi osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa, jest on zobowiązany do złożenia przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi informacji z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu Karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu Karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz, że nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym,

uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

5. Oświadczenia, o których mowa w pkt 4, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

6. Zatrudniani pracownicy przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi są zobowiązani do zapoznania się z:

- 1) Statutem Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach,
- 2) Regulaminem pracy,
- 3) Standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w szkole,
- 4) Regulaminami i instrukcjami bhp i ppoż.,
- 5) Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.

7. Potwierdzenie zapoznania się z w/w dokumentami oraz oświadczenia o zobowiązaniu się do ich przestrzegania składane jest w formie pisemnej i zostaje umieszczone w aktach osobowych.

3. 2. Zasady bezpiecznych relacji małoletnich i personelu Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach

3.2.1. Zasady ogólne

1. Pracownicy Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach dbają o bezpieczeństwo małoletnich podczas ich pobytu w Szkole, monitorują sytuację i dobrostan małoletniego.

2. Pracownicy stale nadzorują małoletnich i każdorazowo upewniają się, że warunki wyjazdów, wycieczek i zawodów sportowych, organizowanych przez Szkołę, są bezpieczne i gwarantują prywatność małoletnim.

3. Pracownicy przestrzegają prawa do prywatności małoletnich. W szczególny sposób jest ono respektowane w przebieralniach i toaletach.

4. Pracownicy wspierają małoletnich w pokonywaniu trudności. Pomoc małoletnim uwzględnia: ich umiejętności rozwojowe, możliwości wynikające z niepełnosprawności lub specjalne potrzeby edukacyjne.

5. Pracownicy podejmują działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.

6. Pracownicy informują małoletnich o konieczności zgłoszenia personelowi Szkoły informacji o własnym niekomfortowym samopoczuciu wobec zaistniałego konkretnego zachowania drugiej osoby w stosunku do nich w określonej sytuacji.

7. Personel Szkoły zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swoich działań oraz zachowania w stosunku do małoletniego.

8. Personel Szkoły zachowuje szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli zaniedbania, nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego i fizycznego, nawet jeśli ci małoletni dążyliby do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi.

9. Zasady bezpiecznych relacji personelu Szkoły z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i akceptacja zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

3.2.2. Zasady komunikacji personelu z małoletnim

Nauczyciele/Personel Szkoły:

1. W komunikacji z małoletnimi zachowują spokój, cierpliwość i szacunek. Okazują też zrozumienie dla trudności i problemów uczniów.
2. Reagują według zasad konstruktywnej komunikacji i krytyki na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa małoletnich oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich.
3. Dają małoletniemu prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym przez personel/nauczycieli.
4. Komunikują się z małoletnimi w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość.
5. Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają małoletniego. Nie obrzucają małoletniego wyzwiskami, nie wyśmiewają i nie ośmieszają go.
6. Unikają wypowiedzi nakazujących, komenderujących, nadmiernie moralizujących, krytycznych. Nie wytykają małoletniemu błędów w sposób, który go rani.
7. Nie grożą małoletniemu, nie wyrażają dezaprobaty wobec jego zachowania czy postępów w nauce w sposób uwłaczający jego godności i poczuciu własnej wartości.
8. Nie reagują złośliwościami czy sarkazmem na zachowanie małoletniego lub jego postępy w nauce, nie żartują w sposób, który poniża lub obniża poczucie własnej wartości małoletniego.
9. Słuchają uważnie małoletnich, udzielają im odpowiedzi adekwatnie do ich wieku i sytuacji. Podstawą relacji są zasady pozytywnej komunikacji (aktywne słuchanie, komunikat „JA”).
10. Stosują zasady asertywnej, konstruktywnej krytyki, np.: wobec niewłaściwych zachowań małoletniego, krytyka nie może powodować poczucia zranienia, potrzeby obrony czy konieczności kontrataku.
11. Nie podnoszą głosu w kontakcie z małoletnim w żadnej sytuacji, chyba że wynika to z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa małoletniego lub innych. Starają się komunikować wyraźnie, spokojnym tonem, nie krzycząc, nie szepcząc, utrzymując właściwy kontakt wzrokowy oraz właściwy dystans wobec rozmówcy, nie naruszając jego przestrzeni osobistej.
12. W rozwiązywaniu konfliktów stosują następujące zasady konstruktywnej komunikacji:
 - a) powstrzymują się od nadinterpretacji;
 - b) nie moralizują;
 - c) stosują komunikaty „JA”;
 - d) oddzielają problem od osoby (wyrażenie braku akceptacji dla niewłaściwego zachowania a nie osoby);
 - e) skupiają uwagę na rozmówcy i na jego mowie;
 - f) upewniają się, czy rozmówca właściwie zrozumiał przekaz;
 - g) okazują rozmówcy szacunek;
 - h) mówią wprost, otwarcie wyrażając potrzeby i uwagi;
 - i) udzielają konkretnych informacji zwrotnych.
13. Podczas sytuacji konfliktowej wystrzegają się:
 - a) osądzania, krytykowania poniżającego, wyzywania, rozkazywania, oskarżania, grożenia;
 - b) błędu generalizowania (rozpatrują konkretne zachowanie a nie przypisują cechy małoletniemu, np.: „spóźnił się po raz kolejny”, a nie „jest spóźniałski”);
 - c) niespójności komunikatów werbalnych i niewerbalnych.

14. W procesie rozwiązywania konfliktu dbają o komunikację dającą małoletniemu poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą go od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla małoletniego krzywdzące i rodzi u niego poczucie niesprawiedliwości, lekceważenia czy odrzucenia.

15. Szybko reagują na problemy z dyscypliną uczniów:

- a) zajmują się problemem z dyscypliną bezpośrednio po wystąpieniu zdarzenia naruszającego zasady, a nie po upływie czasu;
- b) powstrzymują się przed podnoszeniem głosu, krzykiem, wyrażaniem negatywnych emocji wobec małoletnich łamiących zasady;
- c) wykazują empatię wobec małoletnich;
- d) ustalają i przypominają obowiązujące zasady działania (na lekcji, przerwach, w trakcie dyskusji w grupie, pracy samodzielnej).

16. Adekwatnie do wieku i poziomu rozwoju/ stopnia niepełnosprawności dobierają komunikaty. Powinny być one stosowane rozważnie i być zrozumiałe dla osoby karanej. Nie mogą naruszać one godności i nietykalności osobistej małoletnich.

17. W miarę możliwości stosują krytykę konstruktywną – karząc naganne zachowanie małoletniego, równocześnie dostrzega i nagradza jego pozytywne zachowanie.

18. Nie stosują naruszających godność małoletniego wypowiedzi o podtekście seksualnym, w tym:

- a) komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym czy dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci;
- b) wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów;
- c) wulgarnych, obscenicznych lub dwuznacznych smsów czy e- maili.

19. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego zapewniają obecność innej osoby dorosłej lub ucznia.

3.2.3. Niedozwolone zachowania personelu wobec małoletnich w Szkole

1. W Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszowicach niedozwolone jest stosowanie następujących form agresji i przemocy wobec małoletnich:

- a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie,
 - wymuszenia,
 - napastowanie seksualne,
 - nadużywanie swojej przewagi,
 - fizyczne zaczepki,
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
 - rzucanie w kogoś przedmiotami.
- b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska,
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie,
 - obrażanie,
 - plotki i obraźliwe żarty,
 - przedrzeźnianie,
 - zastraszanie,

- groźby.
- c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
- poniżanie,
 - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie,
 - wulgarnie gesty,
 - stosowanie różnych form cyberprzemocy (np. obraźliwe smsy i mmsy, wiadomości na forach internetowych lub w tzw. pokojach do czatowania, e-maile zawierające groźby czy poniżające treści),
 - szantażowanie,
 - szykanowanie z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.

2. W Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach zabronione jest by personel:

- a) stosował kary cielesne lub jakąkolwiek inną formę przemocy fizycznej wobec małoletnich,
- b) stosował zachowania, które mogą zostać odebrane jako faworyzowanie jednego z małoletnich,
- c) angażował się w fizyczny kontakt z małoletnim, który może być źle zrozumiany,
- d) spotykał się w pomieszczeniach prywatnych lub mieszkaniu małoletniego bez obecności jego rodziców/ opiekunów prawnych,
- e) dawał podarunki małoletnim,
- f) stosował zachowania, które mogą zostać uznane za niemieszczące się w powszechnie przyjmowanych standardach okazywania sympatii uczniom,
- g) stosował wypowiedzi, które mogą zostać potraktowane jako komplementowanie wyglądu ciał młodocianych,
- h) publikował prywatne zdjęcia oraz informacje o małoletnich czy ich rodzinach w mediach społecznościowych,
- i) wdawał się w prywatne rozmowy z małoletnimi w mediach społecznościowych,
- j) naruszył nietykalność osobistą małoletniego, zachowując się wobec niego w sposób niestosowny (np.: dotykanie, głaskanie, poklepywanie w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych),
- k) zmuszał małoletniego do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym,
- l) prowokował nieodpowiednie kontakty z małoletnimi (np.: łaskotanie, udawane walki czy brutalne zabawy fizyczne),
- m) faworyzował małoletnich, dzielił ich i dyskryminował,
- n) izolował, pomijał, obniżał status małoletniego w grupie,
- o) stygmatyzował małoletnich z powodu ich stanu zdrowia, sprawności, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
- p) wyszydzał, wyśmiewał, ośmieszał czy poniżał małoletnich,
- q) miał wygórowane wymagania w stosunku do osiągnięć edukacyjnych uczniów,
- r) stosował kary niewspółmierne do przewinienia,

- s) używał agresywnych wypowiedzi czy komentarzy w stosunku do małoletnich.

3.2.4. Troska o małoletnich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub niepełnosprawnością

1. Nauczyciel/ Personel Szkoły:

- a) otacza opieką uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- b) wydaje jasne i jednoznaczne komunikaty wobec małoletnich,
- c) uważnie słucha małoletnich o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym niepełnosprawnych, zadaje pytania naprowadzające, dopytuje, parafrazuje ich wypowiedź.

2. W przypadku domniemania lub potwierdzonej informacji, iż małoletni ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub małoletni niepełnosprawny jest narażony na jakiegokolwiek formy przemocy personel Szkoły ma obowiązek natychmiast zareagować na zaistniałą sytuację.

3. W przypadku konieczności pomocy małoletniemu w czynnościach osobistych personel Szkoły powinien udzielić jej z pełnym zrozumieniem problemu oraz za udokumentowaną zgodą rodziców lub opiekunów prawnych. W przypadkach nagłych i niespodziewanych sytuacji możliwe jest udzielenie zgody telefonicznej przez rodzica/ opiekuna prawnego. Z takiej rozmowy należy sporządzić notatkę służbową. Personel ma obowiązek kierować się należytych szacunkiem i dyskrecją.

4. Niedozwolone jest aby personel Szkoły wyręczał małoletniego w czynnościach osobistych, które jest w stanie wykonać samodzielnie.

3. 3. Zasady bezpiecznych relacji między uczniami

1. Uczniowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku szkolnym. Nauczyciele i personel Szkoły chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w Statucie Szkoły.
3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na:
 - a) pochodzenie etniczne/ geograficzne/ narodowe,
 - b) religię,
 - c) status ekonomiczny,
 - d) cechy rodzinne,
 - e) wiek,
 - f) płeć,
 - g) orientację seksualną,
 - h) cechy fizyczne,
 - i) niepełnosprawność.

Nie naruszają praw innych uczniów, nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.

4. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności/ wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do

indywidualnego wyglądu i zachowania, do własnych poglądów, do popełniania błędów - w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.

5. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej.
6. Uczniowie akceptują i szanują siebie nawzajem, budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, ponadto wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą (bez użycia siły).
7. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/ koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą uczniowie nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów/ koleżanek.
9. Uczniowie mają prawo do wyrażania własnych poglądów i ocen pod warunkiem, że sposób ich wyrażania jest wolny od agresji i przemocy, nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji oraz przemocy wobec innych.
11. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników Szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
12. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/ uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią.
13. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w Szkole procedury bezpieczeństwa, wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa lub bezpieczeństwa innych uczniów; wiedzą do kogo należy zwrócić się o pomoc.
14. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w Szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

3.3.1. Niedozwolone zachowania małoletnich w Szkole

1. W Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszowicach niedozwolone jest stosowanie następujących form agresji i przemocy przez małoletnich:

- a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie,
 - wymuszenia,
 - napastowanie seksualne,
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą,
 - fizyczne zaczepki,
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
 - rzucanie w kogoś przedmiotami.
- b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska,
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary,
 - bezpośrednie obrażenia ofiary,

- plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary,
- zastraszanie,
- groźby.

c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:

- poniżanie,
- wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie,
- pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu),
- wulgarnie gesty,
- śledzenie,
- stosowanie różnych form cyberprzemocy (np. obraźliwe smsy i mmsy, wiadomości na forach internetowych lub w tzw. pokojach do czatowania, e-maile zawierające groźby czy maile poniżające),
- szantażowanie,
- szykanowanie z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.

2. Niewłaściwym zachowaniem małoletnich i nadużyciem wobec nietykalności cielesnej innych uczniów na terenie szkoły i poza nią są m.in. :

- a) wszelkie formy okazywania niechcianej czułości,
- b) niechciane dotykanie piersi, pośladków i okolic intymnych,
- c) niechciane łaskotanie lub „mocowanie się” w silnym objęciu,
- d) niechciane całowanie, w szczególności w usta,
- e) niestosowne komplementowanie odnoszące się między innymi do rozwoju fizycznego.

3. W Zespole Szkół Nr 1 niedozwolone jest aby małoletni:

- a) celowo niszczyli lub nie szanowali własności innych osób oraz własności szkolnej,
- b) kradli czy przywłaszczali własność kolegów lub innych osób,
- c) wyłudziali pieniądze lub inne rzeczy od uczniów,
- d) wysługiwali się innymi małoletnimi w zamian za korzyści materialne,
- e) fotografowali lub filmowali zdarzenia z udziałem innych małoletnich lub innych osób bez ich zgody,
- f) upubliczniali materiały i fotografie bez zgody obecnych na nich osób,
- g) stwarzali niebezpieczne sytuacje w szkole lub w klasie (np.: rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek),
- h) wychodzili bez zezwolenia personelu poza teren Szkoły w trakcie przerwy lub lekcji,
- i) celowo nie przestrzegali zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w Szkole,
- j) stwarzali sytuacje, które zagrażałyby zdrowiu bądź życiu innych osób,
- k) posiadali, rozprawdzali oraz zażywali narkotyki lub inne substancje psychoaktywne,
- l) posiadali, udostępniali innym oraz palili papierosy i e- papierosy,
- m) niestosownie odzywali się do kolegów bądź personelu szkoły,
- n) używali wulgaryzmów.

3.4. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu oraz ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z Sieci

Obowiązkiem prawnym szkoły jest takie wykorzystanie Internetu, które będzie adekwatne do poziomu dojrzałości poznawczej i emocjonalno- społecznej ucznia oraz nie będzie szkodzić ani zagrażać jego rozwojowi psychofizycznemu. Do potencjalnych zagrożeń płynących z użytkowania Internetu należy zaliczyć:

- a) dostęp do treści niezgodnych z celami wychowania i edukacji,
- b) działalność innych użytkowników zagrażająca dobru ucznia,
- c) oprogramowania umożliwiające śledzenie i pozyskanie danych osobowych użytkowników szkolnej Sieci.

3.4.1. Zasady korzystania ze szkolnych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

1. Infrastruktura sieciowa Szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i uczniom, w czasie zajęć i poza nimi.
2. Sieć jest monitorowana w taki sposób aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie Szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie Szkoły jest zainstalowane i systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe m.in.: bezpieczna poczta.pdf oraz Cyberbezpieczeństwo.pdf.
5. W Szkole wyznaczony jest pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo Sieci; do jego obowiązków należą:
 - a) zabezpieczenie Sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego oprogramowania,
 - b) sprawdzanie co najmniej raz w półroczu czy na komputerach, w tym że swobodnym dostępem do Internetu, nie znajdują się niebezpieczne treści.
6. Na terenie Szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest:
 - a) pod nadzorem nauczyciela na zajęciach komputerowych;
 - b) za pomocą Sieci wifi Szkoły, po podaniu hasła.
7. Uczeń może korzystać z Internetu tylko na komputerze z zainstalowanym programem filtrującym treści.
8. Uczniowie korzystają z komputera tylko pod opieką nauczyciela.
9. Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.
10. Uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela oraz z obowiązującym regulaminem korzystania z pracowni komputerowej.
11. Użytkownikowi komputera zabrania się:
 - a) instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie,
 - b) usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu,

c) dotykania elementów z tyłu komputera, kabli zasilających a także kabli sieciowy.

3.4.2. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie Szkoły

1. Uczeń ma prawo korzystać na terenie Szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi zasadami. Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, smartwatch, itp.
2. Uczniowie przynoszą do Szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność.
3. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.
4. Uczeń ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon oraz inny sprzęt z dostępem do Internetu i schować go przed rozpoczęciem zajęć edukacyjnych.
5. Uczniowie nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych, treningów, uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie Szkoły bez zgody nauczyciela prowadzącego zajęcia.
6. Telefony i inne urządzenia elektroniczne można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia lub na jego wyraźne polecenie. Uczeń może korzystać z telefonu a także innych urządzeń elektronicznych w celu wyszukania informacji niezbędnych do realizacji zadań podczas zajęć.
7. Jeśli uczeń czeka na ważną informację telefoniczną (połączenie, SMS, etc.), ma obowiązek poinformować o tym fakcie nauczyciela i poprosić o pozwolenie na korzystanie z telefonu.
8. Podczas lekcji zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych; nie dotyczy to wydarzeń publicznych odbywających się w Szkole, w tym uroczystości szkolnych.
9. Korzystanie na terenie Szkoły z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych powinno odbywać się z poszanowaniem zasad współżycia społecznego, w tym szczególności prawa do prywatności uczniów i nauczycieli oraz prawa do niezakłóconego przebywania na terenie Szkoły.
10. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

3.4.3. Zasady postępowania w przypadku naruszenia zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie Szkoły

1. W przypadku niezastosowania się do obowiązku wyłączenia lub wyciszenia telefonu i schowania go przed rozpoczęciem zajęć edukacyjnych, nauczyciel ma prawo zażądać odłożenia danego przedmiotu we wskazane miejsce.
2. W przypadku naruszania przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych na terenie Szkoły, wychowawca klasy odnotowuje zaistniałą sytuację w e-dzienniku jako uwagę negatywną, która ma wpływ na ocenę z zachowania zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania Zachowania.
3. W przypadku, gdy sytuacja powtarza się, wychowawca niezwłocznie informuje o tym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia, wzywa ich do stawienia się w szkole. Dalsze postępowanie określa Statut Szkoły.

3.4.4. Zasady ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z Sieci

1. Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające małoletnich przed łatwym dostępem do tych treści z Sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z Sieci” rozumiane są:
 - a) treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (m.in.: pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków);
 - b) treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku małoletnich do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
 - c) różne formy Cyberprzemocy, (m.in.: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Sieci oraz podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli).
3. Podstawowe działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z Sieci:
 - a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego;
 - b) edukacja medialna – dostarczanie uczniom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną;
 - c) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych mających na celu m.in.: integrację zespołu klasowego oraz uczenie odróżniania treści prawdziwych od nieprawdziwych przedstawianych również w reklamach;
 - d) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z Sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych;
 - e) włączenie rodziców/opiekunów prawnych uczniów w działania Szkoły na rzecz zapobiegania Cyberprzemocy – poinformowanie ich o polityce Szkoły w zakresie reagowania na Cyberprzemoc; edukacja na temat cyberprzemocy i zagrożeń z Sieci

(m.in.: udostępnianie materiałów i publikacji, w tym polecanie i wskazywanie sposobów instalowania ochrony rodzicielskiej);

- f) instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają pracownicy i uczniowie oraz aplikacji filtrujących do usług sieciowych, które analizują przepływające dane i są w stanie zablokować dostęp do podejrzanych lokalizacji niezależnie od tego, czy przyłączony komputer wyposażono w odpowiednie narzędzie, czy też nie.

3.5. Zasady i procedury postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego

3.5.1. Zasady i procedury postępowania pracowników Szkoły w przypadku podejrzenia lub zaistnienia „Cyberprzemocy”

1. Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.
2. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem Cyberprzemocy (np.: zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, itp.). W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem.
3. Dyrektor, wychowawca oraz pedagog szkolny powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie,
4. Identyfikacja sprawcy (ów). Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe należy skontaktować się z Policją.
5. Gdy sprawca Cyberprzemocy jest uczniem Szkoły, Dyrektor wzywa rodziców/ opiekunów prawnych.
6. Pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza z uczniem rozmowę o jego zachowaniu.
7. Pedagog/ psycholog szkolny w obecności wychowawcy przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia.
8. Podjęcie działań wobec agresorów, w tym zastosowanie środków dyscyplinujących zgodnie z obowiązującym regulaminem Szkoły i rodzajem przewinienia;
9. Powiadomienie Policji, gdy sprawa jest poważna, zostało złamane prawo lub sprawca nie jest uczniem Szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
10. Wychowawca/ pedagog/ psycholog szkolny udzielają wsparcia ofierze. W działania wobec ofiary należy także włączyć jej rodziców/ opiekunów prawnych, należy na bieżąco ich informować o sytuacji.
11. Wychowawca/ pedagog/ psycholog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Jeżeli rozmowa była przeprowadzona np.: w obecności innego nauczyciela powinien on również ją podpisać. Jeżeli zabezpieczono jakieś dowody, powinny być one załączone do dokumentacji.

3.5.1.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku zaistnienia „cyberprzemocy”.

1. Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w Sieci stosowanej wobec Ciebie.
2. Zgłoś ten fakt wychowawcy.

3. Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich nauczycielowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranym materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z Sieci.
4. Wychowawca wspólnie z Tobą oceni czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np.: niezbyt udanym żartem.
5. Wychowawca może również o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformować Twoich rodziców lub nawet Policję; decyzję w tej sprawie podejmie wspólnie z Tobą, rodzicami i Dyrektorem Szkoły.
6. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego, poproś o rozmowę z pedagogiem szkolnym lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).

3.5.2. Zasady i procedury postępowania pracowników Szkoły w przypadku podejrzenia dostępu uczniów do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych

1. Nauczyciel posiadający odpowiednie kompetencje techniczne, powinien zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu).
2. Konieczne jest przeprowadzenie rozmowy z uczniem, który miał dostęp do tych treści. Szkoła powinna pozyskać informację, jak doszło do tego dostępu, jakie kroki zostały podjęte oraz jakie były intencje ucznia.
3. Zawiadomienie rodziców: rodzice powinni być poinformowani o sytuacji, aby mogli podjąć odpowiednie kroki w domu, jak również współpracować ze Szkołą w rozwiązaniu problemu.
4. Zgodnie z obowiązującymi w Statucie szkolnym procedurami, uczeń ponosi konsekwencje za udostępnianie treści szkodliwych.
5. Zwrócenie się o wsparcie do odpowiednich organów takich, jak Policja, jeśli treści są nielegalne, oraz podjęcie kroków w celu zapobieżenia podobnym incydentom w przyszłości.
6. Uczniowi, który miał dostęp do szkodliwych treści, Szkoła powinna zapewnić dostęp do pomocy psychologicznej w celu zrozumienia i przetworzenia doświadczeń.
7. Po incydencie istotnym jest monitorowanie zachowań ucznia oraz środków bezpieczeństwa, aby zapobiec ponownemu dostępowi do szkodliwych treści.
8. Działania edukacyjne takie, jak warsztaty, seminaria czy programy edukacyjne na temat odpowiedzialności cyfrowej i konsekwencji udostępniania szkodliwych treści, mogą być wprowadzone dla całej społeczności szkolnej.

3.5.2.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych

1. Zgłoś ten fakt rodzicom oraz wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu (albo innemu pracownikowi Szkoły, któremu ufasz).

2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców i pracowników Szkoły. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich wychowawcę.
3. Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u Ciebie duży stres i frustrację. Skontaktuj się z pedagogiem lub psychologiem szkolnym i opowiedz mu o swoich emocjach, skorzystaj z ich pomocy.

3.5.3. Zasady i procedury postępowania pracowników Szkoły w przypadku naruszenia prywatności dotyczącej nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku małoletniego

1. Jeśli Szkoła stwierdzi naruszenie prywatności, powinna zabezpieczyć dowody, które potwierdzają to naruszenie. Mogą to być zrzuty ekranu, zapisy komunikacji, dane z systemów szkolnych, czy inne dowody cyfrowe lub dokumentacyjne.
2. Szkoła powinna podjąć kroki w celu zapobieżenia dalszemu naruszaniu prywatności, np.: usunięcie nieodpowiednich treści lub zdjęć z odpowiednich platform.
3. Powinno nastąpić natychmiastowe powiadomienie rodziców ofiary i sprawcy, organów odpowiedzialnych za ochronę danych osobowych, w zależności od skali i charakteru naruszenia.
4. Szkoła powinna zapewnić wsparcie emocjonalne i psychologiczne uczniowi, którego prywatność została naruszona. Może to obejmować zapewnienie poradnictwa psychologicznego lub wsparcia w zrozumieniu i radzeniu sobie z sytuacją.
5. W przypadku poważniejszych naruszeń prywatności, Szkoła powinna współpracować z organami odpowiedzialnymi za ochronę danych osobowych, jak również z Policją, jeśli naruszenie jest poważne i wymaga śledztwa.
6. Wobec sprawcy należy podjąć działania stanowcze, ale równocześnie edukacyjne i ukierunkowane na zapobieganie podobnym incydentom w przyszłości. Jednym z elementów takich działań powinno być zadośćuczynienie osobie poszkodowanej.
7. Przeprowadzenie rozmów ze świadkami powinno mieć na celu zrozumienia zaistniałej sytuacji, zaangażowania uczestników i ich reakcji na zaistniałą sytuację. Zapewnienie świadkom możliwości zgłoszenia incydentu przy zachowaniu anonimowości.

3.5.3.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku naruszenia jego prywatności dotyczącej nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku

Jeżeli Ty lub Twój opiekunowie zauważyliście, że została naruszona wasza prywatność w wyniku wykorzystania w Sieci danych osobowych lub wizerunku:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom oraz wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu (albo innemu pracownikowi Szkoły, któremu ufasz).
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców i pracowników Szkoły.

3. Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie krzywdy, powiedz o nich nauczycielowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranym materiałom.

3.5.4. Zasady i procedury postępowania w przypadku nawiązania przez małoletnich niebezpiecznych kontaktów w Internecie

Gdy Szkoła ma podejrzenie, że małoletni uczniowie nawiązali niebezpieczne kontakty w Internecie, istnieje kilka kluczowych kroków, które powinny być podjęte:

1. Bezwzględne działanie: jeśli istnieje podejrzenie, że uczniowie nawiązali niebezpieczne kontakty, należy podjąć szybkie działania w celu ochrony ich bezpieczeństwa.
2. Ważne jest zabezpieczenie dowodów, które potwierdzają niebezpieczne kontakty. Mogą to być zrzuty ekranu, kopie rozmów czy inne dowody cyfrowe, które pomogą zrozumieć sytuację.
3. Konieczne jest przeprowadzenie rozmowy z uczniami, którzy są zaangażowani w niebezpieczne kontakty. Szkoła powinna stworzyć bezpieczne środowisko, w którym uczniowie mogą czuć się komfortowo, aby mogli rozmawiać o tych sytuacjach i zrozumieć istotę wydarzeń.
4. Rodzice powinni być natychmiast poinformowani o incydencie. Mogą oni odegrać istotną rolę w zarządzaniu tą sytuacją, świadcząc wsparcie swoim dzieciom i pracując razem ze Szkołą w rozwiązaniu problemu.
5. Jeśli incydent jest poważny lub dotyczy przestępstwa, Szkoła powinna współpracować z odpowiednimi organami takimi, jak Policja czy specjaliści ds. bezpieczeństwa online, aby uzyskać wsparcie i poradę w zarządzaniu sytuacją. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwodzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem Szkoły jest powiadomienie Policji lub Sądu Rodzinnego.
6. Małoletni uczniowie, którzy nawiązali niebezpieczne kontakty, mogą potrzebować wsparcia emocjonalnego. Szkoła powinna zapewnić im dostęp do wsparcia psychologicznego, aby zapewnić pomoc i wsparcie.
7. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa świadkom w środowisku szkolnym poprzez informowanie o środkach ochrony i wsparcia, jeśli czują się zagrożeni. Indywidualne rozmowy z nieletnimi świadkami w celu zrozumienia ich perspektywy, przeżycia sytuacji oraz reakcji na wydarzenie.
8. Organizowanie programów edukacyjnych dla uczniów na temat bezpiecznego korzystania z Internetu, rozpoznawania zagrożeń online oraz radzenia sobie w sytuacjach, gdy uczniowie nawiązują niebezpieczne kontakty.
9. W przypadkach uwodzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się, w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi, skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.

3.5.4.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku nawiązania przez niego niebezpiecznych kontaktów w Internecie

Jeśli Ty lub Twój opiekunowie macie podejrzenie o nawiązaniu niebezpiecznych kontaktów w Internecie:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom oraz wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu (albo innemu pracownikowi Szkoły, któremu ufasz).
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców i pracowników Szkoły.
3. Jeśli masz świadków rozmów i niebezpiecznych kontaktów, powiedz o nich nauczycielowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranym materiałom.

3.5.5. Zasady postępowania w przypadku informacji o sekstingu, prowokacyjnych zachowaniach i aktywności seksualnej uczniów w celu uzyskania korzyści

Wyróżniamy trzy podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji procedur reagowania:

- a) rodzaj 1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.
 - b) rodzaj 2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do Cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.
 - c) Rodzaj 3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób (bez względu na intencje) i na tym tle dochodzi do Cyberprzemocy.
1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem lub sprawcą czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu Dyrektora Szkoły, a ten powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców ucznia.
 2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, nauczyciel zapewnia anonimowość uczniowi.
 3. W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do Szkoły rodziców ucznia.
 4. Jeżeli jest taka możliwość należy zabezpieczyć dowody, np.: przesyłane zdjęcia czy zrzuty ekranów portali, w których opublikowano zdjęcia.
 5. Otoczenie opieką psychologiczno- pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych.
 6. Dyrektor/ wychowawca w obecności pedagoga/ psychologa szkolnego przeprowadza rozmowę z rodzicami i z uczniem. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do:

- a) zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom udział dziecka w programie terapeutycznym.
 - b) jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do Szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, Dyrektor Szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję.
7. W sytuacji, gdy Szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, Dyrektor Szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję.

3.5.5.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku zagrożenia jego bezpieczeństwem wyniku sekstingu, prowokacyjnych zachowaniach i aktywności seksualnej w celu uzyskania korzyści majątkowych

Jeśli Ty i/lub Twoi rodzice lub opiekunowie prawni uznają, że jesteś ofiarą sekstingu:

1. Opowiedz o nim dokładnie rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi Szkoły, któremu ufasz.
2. Zbierz i zabezpiecz dowody dostępne w formie elektronicznej, np.: przesyłane zdjęcia, zrzuty ekranów portali, w których opublikowano zdjęcia. Dzięki nim możliwa będzie identyfikacja sprawcy. Ponieważ seksting jest karalny, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie.
3. Przekaż zebrane materiały wychowawcy.
4. W sytuacji każdego rodzaju sekstingu zostaniesz otoczony przez Szkołę opieką psychologiczno- pedagogiczną. Rozmowa na temat samego zdarzenia czy identyfikacji potencjalnego sprawcy będzie realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla Ciebie jako ofiary sekstingu, z szacunkiem dla Twojej indywidualności i przeżytego stresu.
5. Jeżeli Ty i Twoi rodzice uznacie, że pomoc Szkoły jest niewystarczająca, możecie poprosić pedagoga szkolnego o podjęcie decyzji o skierowaniu Ciebie do placówki specjalistycznej na terapię psychologiczną.

3.5.6. Zasady i procedury w przypadku stwierdzenia łamania prawa autorskiego

Gdy Szkoła stwierdzi, że uczniowie łamią prawa autorskie, ważne jest podjęcie odpowiednich kroków, aby zarządzać tą sytuacją:

1. Pierwszym krokiem może być rozmowa z uczniami, którzy łamią prawa autorskie. Edukacja na temat znaczenia i konsekwencji łamania praw autorskich może być kluczowa. Uczy ich o etyce w Sieci oraz o konsekwencjach prawnych i moralnych.
2. Szkoła powinna podjąć kroki w celu usunięcia wszelkich treści, które naruszają prawa autorskie ze swoich platform lub zasobów szkolnych. To ważne działanie w kontekście przestrzegania prawa i etyki.

3. Rodzice uczniów zaangażowanych w naruszanie praw autorskich powinni być poinformowani o incydencie. Współpraca z rodzicami jest kluczowa dla zrozumienia sytuacji i wspólnego działania w celu rozwiązania problemu.
4. Jeśli naruszenie praw autorskich jest poważne, Szkoła może podjąć próbę nawiązania kontaktu z właścicielami praw autorskich, aby zrozumieć skutki tego naruszenia i podjąć działania naprawcze.
5. Po incydencie, Szkoła może zwiększyć swoje wysiłki w zakresie edukacji uczniów na temat praw autorskich oraz zaktualizować swoje polityki dotyczące korzystania z zasobów internetowych i praw autorskich.
6. W przypadku poważnego naruszenia praw autorskich, Szkoła może podjąć odpowiednie sankcje wobec uczniów, które mogą obejmować dyscyplinarne działania zgodnie z wewnętrznymi przepisami.
7. Zapewnienie wsparcia emocjonalnego, aby ofiara poczuła się bezpiecznie i miała możliwość wyrażenia swoich emocji związanych z zaistniałą sytuacją.

3.5.6.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku łamania prawa autorskiego

Jeśli uznasz, że są łamane wobec Ciebie prawa autorskie:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom oraz wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu (albo innemu pracownikowi Szkoły, któremu ufasz).
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców i pracowników Szkoły. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich wychowawcę.

3.5.7. Zasady i procedury postępowania w przypadku stwierdzenia bezkrytycznego odbioru treści zamieszczonych w Internecie, nieumiejętność odróżniania treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam

Gdy Szkoła stwierdza, że uczniowie mają trudności z odróżnieniem treści prawdziwych od nieprawdziwych w Internecie, a także z rozpoznawaniem szkodliwości reklam, może podjąć różne działania, aby edukować i wspierać uczniów w rozwijaniu umiejętności krytycznego myślenia oraz odpowiedzialnego korzystania z zasobów online:

1. W przypadku opublikowania przez uczniów nieprawdziwych informacji należy opublikować sprostowania nieprawdziwych informacji i w miarę możliwości rozpowszechnić je w Internecie, na portalach o zbliżonej tematyce.
2. Posługiwanie się nieprawdziwymi informacjami zaczerpniętymi z Internetu w procesie dydaktycznym – podczas lekcji lub w zadaniach domowych – każdorazowo powinno być zauważone przez nauczyciela, przeanalizowane i skomentowane.
3. Organizacja lekcji, warsztatów lub programów edukacyjnych na temat oceny wiarygodności źródeł, rozpoznawania fałszywych informacji oraz rozumienia mechanizmów reklamy i jej wpływu na odbiorców.
4. Zapewnienie lekcji na temat funkcjonowania reklamy, metod manipulacji, świadomego konsumowania treści reklamowych i zrozumienia ich celów.

5. Działania informacyjne i warsztaty dla rodziców na temat edukacji medialnej i cyfrowej, aby wspólnie wspierać uczniów w kształtowaniu odpowiedzialnego podejścia do mediów.
6. Regularne monitorowanie zachowań uczniów w Sieci i udzielanie wsparcia w sytuacjach, zaistnienia trudności w odróżnieniu rzetelnych treści od fałszywych czy szkodliwych.

3.5.8. Zasady postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w Szkole

1. W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w Szkole należy bezzwłocznie powiadomić Dyrektora Szkoły oraz administratora Sieci o zaistniałym zdarzeniu.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
3. Otoczenie opieką psychologiczno- pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych.
4. Wychowawca klasy i pedagog/psycholog szkolny podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
5. Dyrektor wzywa do Szkoły rodziców ucznia, który rozpowszechnił materiały pornograficzne oraz w obecności pedagoga/ psychologa szkolnego lub innego przez niego wyznaczonego nauczyciela przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia- sprawcy na temat zdarzenia.
6. Rozpowszechnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich jest przestępstwem ściganym z urzędu (art. 202 Kodeksu karnego), dlatego też Dyrektor Szkoły jest zobowiązany do zgłoszenia incydentu Policji i/ lub do Sądu Rodzinnego.
7. Wszelkie działania wobec sprawców incydentu powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami lub opiekunami prawnymi.

3.5.8.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku kontaktu z materiałami pornograficznymi

Jeśli Ty i/lub Twoi rodzice lub opiekunowie prawni uznają, że otrzymałeś materiały pornograficzne:

1. Opowiedz o zaistniałym wydarzeniu dokładnie rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi Szkoły, któremu ufasz.
2. Zbierz i zabezpiecz dowody dostępne w formie elektronicznej - przesyłane zdjęcia, filmy, zrzuty ekranów portali, w których opublikowano materiały pornograficzne. Dzięki nim możliwa będzie identyfikacja sprawcy. Ponieważ rozpowszechnianie materiałów pornograficznych jest karalne, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie.

3. Przekaż zebrane materiały wychowawcy.
4. Zostaniesz otoczony przez Szkołę opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa na temat samego zdarzenia czy identyfikacji potencjalnego sprawcy będzie realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla Ciebie.
5. Jeżeli Ty i Twoi rodzice uznacie, że pomoc Szkoły jest niewystarczająca, możecie poprosić pedagoga szkolnego o podjęcie decyzji o skierowaniu Ciebie do placówki specjalistycznej na terapię psychologiczną.

3. 6. Zasady ochrony wizerunku małoletnich.

1. Zespół Szkół Nr 1 w Bratoszewicach uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę jego wizerunku.
2. Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie Cywilnym, w ustawie o prawie autorskim, o prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) jako tzw. dana szczególnej kategorii przetwarzania.
3. Upublicznianie wizerunku małoletniego do 16 roku życia, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio- wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad nim (wymóg art. 8 RODO)
4. Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie. Zgody, o których mowa w pkt 3 i 4, są wyrażane w formie pisemnej - wyraźne i nedorozumiane. Zgody j/w. są jednocześnie zgodami na rozpowszechnianie wizerunku małoletniego wskazanymi w art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
5. Rodzice małoletniego, jego opiekunowie lub sami małoletni powyżej 16 roku życia wyrażając zgodę na upublicznienie wizerunku małoletniego, określają precyzyjnie miejsca i kanały upubliczniania wizerunku, kontekst w jakim wizerunek będzie wykorzystany, a także okres upublicznienia.
6. Osoba wyrażająca zgodę, otrzymuje klauzulę informacyjną o zasadach przetwarzania danych administratora, danych osobowych o przysługujących prawach, w tym prawie do wycofania zgody oraz innych, zgodnie z art. 5 RODO.
7. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości takiej, jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
8. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
9. Pracownikowi Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu) na terenie instytucji bez pisemnej zgody jego opiekuna.
10. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna małoletniego – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
11. W przypadku utrwalania wizerunku małoletnich na zajęciach „otwartych”, „pokazowych” wymagana jest zgoda, jak w pkt 3 i 4.

12. Nauczyciel może wykorzystać w celach szkoleniowych lub edukacyjnych utrwalony materiał z udziałem małoletnich tylko z zachowaniem ich anonimowości oraz w sposób uniemożliwiający ich identyfikację, za zgodą Dyrektora Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach.
13. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych przez kamery monitoringu odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.
14. Regulamin monitoringu określa zasady udostępniania nagrań podmiotom zewnętrznym, w tym Policji, służbom porządkowym oraz w sprawach wymagających wyjaśnień.

3. 7. Zasady ochrony danych osobowych uczniów

1. Administratorem danych osobowych uczniów i rodziców jest Zespół Szkół Nr 1 w Bratoszewicach.
2. Zadania z zakresu ochrony danych osobowych wykonuje Dyrektor Zespołu. Dyrektor w imieniu administratora wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne zapewniające zgodność przetwarzania danych osobowych przez Szkołę z przepisami o ochronie danych osobowych.
3. Dokumentacja RODO została opracowana zgodnie z wymogami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE):
 - a) zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości,
 - b) zasady ograniczenia celu przetwarzania danych,
 - c) zasada minimalizacji danych,
 - d) zasada prawidłowości danych,
 - e) zasady ograniczenia przechowania danych,
 - f) zasady integralności i poufności danych,
 - g) zasady rozliczalności.
4. Szkoła przetwarza dane osobowe w zakresie niezbędnym dla realizacji zadań i obowiązków wynikających z ustawowych przepisów oświatowych.
5. Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych uczniów/ rodziców posiadają upoważnienie do ich przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 i 9 RODO.
6. Nauczyciele oraz inne osoby pełniące funkcje/wykonujące pracę w Szkole są obowiązani do zachowania w poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą dotyczącą danych osobowych zwykłych i szczególnej kategorii przetwarzania. Zapisów tych nie stosuje się:
 - a) w przypadku zagrożenia zdrowia ucznia;
 - b) jeżeli uczeń, a w przypadku ucznia niepełnoletniego jego rodzic, wyraził zgodę na ujawnienie określonych informacji;
 - c) w przypadku, gdy przewidują to przepisy szczególne.
7. Na potrzeby przetwarzania w formach zdalnych (nauka zdalna, przekazywanie danych osobowych do OKE, SIO, organów upoważnionych do ich przetwarzania danych osobowych małoletnich) w formie zdalnej, w Szkole opracowano zasady ich przetwarzania oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania – System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI).

8. Każdy pracownik posiadający dostęp do danych osobowych, złożył pisemne oświadczenie o znajomości Polityki Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych pod rygorem odpowiedzialności karnej i zobowiązanie do jej przestrzegania pod rygorem odpowiedzialności karnej.

9. Rodzice/ opiekunowie prawni uczniów niepełnoletnich są informowani o przetwarzaniu danych osobowych dzieci poprzez klauzule informacyjne.

10. Dyrektor Szkoły wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.

11. Dane osobowe uczniów zarejestrowane w formie pisemnej są chronione w zamykanych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania.

12. W Szkole wdrożono odpowiednią procedurę postępowania na wypadek wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych.

13. Dane osobowe uczniów udostępniane są wyłącznie podmiotom do ich uzyskania.

14. Dane osobowe umieszczone w Niebieskiej Karcie „A” udostępniane są zespołowi interdyscyplinarnemu, powołanemu w trybie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

3.7.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku naruszenia jego prywatności dotyczącej nieodpowiedniego bądź niezgodnego w prawem wykorzystania jego danych osobowych lub wizerunku

Jeżeli ktoś bez Twojej zgody lub zgody Twoich rodziców/ opiekunów prawnych wykorzystał Twój wizerunek:

- a) upubliczniając go,
- b) utrwalając go w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio- wideo),
- c) przerabiając go,
- d) udostępniając mediom Twoje lub Twoich rodziców/ opiekunów prawnych dane osobowe.

Lub jeżeli ktoś bez Twojej zgody i wiedzy wykorzystał Twoje lub Twojej rodziny dane osobowe:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom/ opiekunom prawnym oraz wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu.
2. W miarę możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody.
3. Jeżeli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich wychowawcę/ pedagoga szkolnego.

3.8. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przemocy i agresji w Szkole

1. W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie Szkoły, niezwłocznie zgłasza jego zaistnienie osobie znajdującej się najbliższej zdarzenia:

- a) Dyrektorowi Szkoły,
- b) wychowawcy,

- c) nauczycielowi,
 - d) pracownikowi Szkoły.
2. Uczeń ma obowiązek podporządkować się poleceniom wszystkich pracowników Szkoły.
3. Każdy pracownik Szkoły, w zależności od charakteru zdarzenia, ma obowiązek postępować zgodnie z niniejszą procedurą.
4. Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np.: celowe pchnięcie, kopnięcie, wyzwanie):
- 1) Pracownik Szkoły:
 - a) zdecydowanie, nie wdając się w dyskusję, przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,
 - b) rozdziela strony,
 - c) nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej,
 - d) ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju interwencji,
 - e) rozmawia z uczniem, zwracając mu uwagę na jego niewłaściwe zachowanie,
 - f) zgłasza zaistniałe zdarzenie wychowawcy klasy;
 - 2) wychowawca klasy:
 - a) przeprowadza rozmowę z uczniem,
 - b) w przypadku, gdy zdarzenie się powtórzy, upomina ucznia oraz dokumentuje ten fakt,
 - c) w przypadku braku reakcji ucznia na upomnienie, powiadamia rodziców oraz wnioskuję o objęcie ucznia oddziaływaniem psychologiczno – pedagogicznym.
5. Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego lub innych, uszkodzenie ciała, itp.):
- 1) Pracownik Szkoły:
 - a) stanowczo słownie przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,
 - b) rozdziela strony,
 - c) nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej,
 - d) ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju dalszej interwencji,
 - e) udziela pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpiecza miejsce zdarzenia,
 - f) w razie konieczności wzywa pomoc medyczną,
 - g) powiadamia wychowawcę (w przypadku jego nieobecności Dyrektora lub Wicedyrektora) o zaistniałym zdarzeniu.
 - 2) Wychowawca:
 - a) powiadamia Dyrektora Szkoły o zaistniałym zdarzeniu,
 - b) uczestniczy w wysłuchaniu stron,
 - c) wnioskuję do Dyrektora Szkoły o objęcie ofiary i sprawcy pomocą psychologiczno – pedagogiczną,
 - d) w porozumieniu z pedagogiem i Dyrektorem Szkoły (Wicedyrektorem) uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o zapisy Statutu Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach.
 - 3) Dyrektor Szkoły:
 - a) powiadamia rodziców sprawcy i ofiary o zaistniałym zdarzeniu,
 - b) wysłuchuje strony w obecności ich rodziców i wychowawcy,
 - c) w przypadku zdarzenia powodującego uszkodzenie ciała wzywa Policję,
 - d) udziela upomnienia sprawcy zdarzenia,

- e) zapewnia ofierze i sprawcy pomoc psychologiczno – pedagogiczną.
6. W przypadku zachowań przemocy stosuje się takie same zasady postępowania, jak w sytuacji zachowań agresywnych o dużej szkodliwości.
- a) pracownik Szkoły podejmuje działania uniemożliwiające dalszą agresję, samodzielnie lub z pomocą innych pracowników Szkoły, odizolowuje sprawcę przemocy od ofiary.
 - b) w przypadku okaleczeń lub innego uszczerbku na zdrowiu ofiary udziela się jej pierwszej pomocy przedmedycznej.
 - c) powiadamia się Dyrektora, wychowawców oraz pedagoga szkolnego o zaistniałym zdarzeniu.
 - d) wychowawca lub pedagog powiadamia rodziców ucznia będącego sprawcą przemocy, przeprowadza rozmowę interwencyjną z uczestnikami zdarzenia oraz sporządza notatkę dotyczącą okoliczności zdarzenia, w tym propozycję sankcji wobec sprawcy zdarzenia w oparciu o zapisy Statutu Szkoły.
 - e) w sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu uczniów Dyrektor Szkoły lub upoważniony przez niego pracownik wzywa pogotowie ratunkowe i powiadamia Policję.
7. W przypadku krzywdzenia uczniów:
- 1) Jeśli sprawcą jest pracownik Szkoły:
 - a) Dyrektor Szkoły przeprowadza rozmowę z dzieckiem i jego rodzicami. Ustala się plan pomocy dziecku, zapewniając mu bezpieczeństwo, określa się rolę opiekunów oraz zakres pomocy psychologiczno- pedagogicznej dla ucznia, ewentualnie kieruje się rodziców do specjalistycznej placówki wsparcia;
 - b) Dyrektor Szkoły przeprowadza rozmowę z pracownikiem Szkoły i ustala kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz informuje o konsekwencjach niewłaściwego zachowania;
 - c) ustalone działania są wdrożone a sytuacja monitorowana;
 - d) w sytuacji, kiedy zaplanowane działania nie przyniosły efektu, Dyrektor Szkoły podejmuje w stosunku do osoby krzywdzącej dziecko działania wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy.
 - e) w sytuacji podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka Dyrektor Szkoły informuje pracownika placówki o posiadanej wiedzy ze zdarzenia oraz informuje o obowiązku złożenia zawiadomienia na Policję lub do Prokuratury.
 - f) w przypadku popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka przez pracownika Szkoły Dyrektor składa zawiadomienie na Policję lub do Prokuratury.
 - 2) Jeśli sprawcą jest osoba ze środowiska rodzinnego:
 - a) kiedy pracownik Szkoły zauważa symptomy krzywdzenia dziecka lub podejrzewa taką sytuację, informuje o tym Dyrektora Szkoły, pedagoga/ wychowawcę ucznia.
 - b) psycholog lub pedagog przeprowadza rozmowę z dzieckiem, udziela mu wsparcia oraz prowadzi wywiad kierowany dostosowany do wieku dziecka, celem wyjaśnienia podejrzeń i zaobserwowania zaniedbań.
 - c) psycholog lub pedagog wraz z Dyrektorem Szkoły rozmawiają z rodzicem (w przypadku przemocy w rodzinie z rodzicem niekrzywdzącym) i przedstawiają formy i okoliczności krzywdzenia, informują o zachowaniach lub wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia. Omawiane jest rola rodzica

w podejmowaniu interwencji i wspieraniu dziecka. Rodzic otrzymuje wsparcie oraz informacje o placówkach świadczących pomoc w sytuacji przemocy lub krzywdzenia. Ponadto ustala się plan pomocy dziecku, zapewniając mu bezpieczeństwo, określa się zakres pomocy psychologiczno- pedagogicznej dla ucznia, ewentualnie kieruje do specjalistycznej placówki wsparcia. Ustala się również kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje w sytuacji, gdy zaplanowane działania nie przyniosą efektu.

- d) w przypadku, kiedy rodzic niekrzywdzący potwierdzi fakt stosowania przemocy wobec dziecka przez drugiego rodzica uruchamiana jest procedura „Niebieskiej Karty”. Koordynator z ramienia Szkoły wypełnia formularz Niebieskiej Karty- A i zawozi go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Rodzic niekrzywdzący, otrzymuje formularz Niebieskiej Karty- B. Pedagog szkolny bierze udział w grupach roboczych Niebieskiej Karty.
 - e) w przypadku, kiedy rodzice nie współpracują ze Szkołą i istnieje podejrzenie, że niewłaściwie wykonują władzę rodzicielską, Dyrektor Szkoły składa wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka.
 - f) w przypadku podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka Dyrektor Szkoły składa zawiadomienie na Policję lub do Prokuratury.
- 3) Jeśli sprawcą jest rówieśnik:
- a) wychowawca lub pedagog, psycholog przeprowadza rozmowę z osobą pokrzywdzoną, uczniem agresywnym, świadkami zdarzenia,
 - b) pracownik Szkoły sporządza notatkę z zaistniałej sytuacji i przekazuje ją pedagogowi szkolnemu,
 - c) wychowawca informuje rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na konieczność przeprowadzenia przez rodziców rozmowy z dzieckiem,
 - d) jeśli zachowanie ucznia nie ulega poprawie, wychowawca zwraca się z pisemną prośbą o zgłoszenie się rodzica do Szkoły. Podczas spotkania:
 - przeprowadza rozmowę z rodzicem, pogłębiając wiedzę na temat sytuacji ucznia, jego rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego,
 - na prośbę wychowawcy w rozmowie może uczestniczyć pedagog szkolny, psycholog szkolny, specjaliści lub inni pracownicy Szkoły w celu analizy przyczyn zaburzonego zachowania ucznia oraz pomagając rodzicom w doborze metod wychowawczych,
 - wychowawca sporządza notatkę z rozmowy lub kontrakt z rodzicami, który podpisują wszyscy uczestnicy rozmowy.
 - e) w celu wyeliminowania zachowań niepożądanych nauczyciele i specjaliści uczący w klasie spotykają się na Zespołach Wychowawczych, podczas których omawiane są trudne zachowania ucznia/uczniów, ustalane formy pomocy psychologiczno - pedagogicznej uczniom, tworzy się program profilaktyczny dla klasy, program motywacyjny i/lub program modyfikujący trudne zachowania ucznia sprawiającego trudności wychowawcze,
 - f) zaplanowane i wdrożone działania monitoruje się, dokonuje się ewaluacji oraz planuje kolejne kroki oddziaływań,

- g) w przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami, wychowawca wskazuje rodzicom potrzebę przeprowadzenia specjalistycznych badań psychologicznych, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia,
 - h) w sytuacji, gdy podjęte działania nie przynoszą pożądanego skutku, rodzice nie współpracują ze Szkołą, nie dokonują zaleconych badań diagnostycznych, Dyrektor Szkoły w porozumieniu z pedagogiem i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną ucznia oraz rozważa zmianę planu naprawczego.
- 4) W przypadku agresji impulsywnej (np.: wybuchu złości) u ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, należy podjąć następujące działania:
- a) osoba będąca świadkiem agresywnego zachowania, podejmuje działania mające na celu przerwanie zachowania. W razie potrzeby prosi o pomoc innego pracownika Szkoły. Niezwłocznie informuje wychowawcę lub pedagoga/psychologa.
 - b) wychowawca lub pedagog/ psycholog przeprowadza z uczniem rozmowę interwencyjną, w przypadku małego impulsywnego „wybuchu złości”.
 - c) jeśli wybuch agresji impulsywnej nie zmniejsza się, wychowawca/nauczyciel i pedagog/psycholog podejmują interwencje wobec agresywnego ucznia, zmierzające do zaprzestania agresji. W razie potrzeby podejmują działania zapewniające bezpieczeństwo sobie, pozostałym uczniom i uczniowi.
 - d) w przypadku dalszej eskalacji agresji ucznia, wychowawca/ pedagog/ psycholog telefonicznie informuje rodzica o zaistniałej sytuacji i prosi o niezwłoczne przybycie do Szkoły.
 - e) w przypadku niemożności niezwłocznego przybycia do Szkoły rodziców, wychowawca/ pedagog/ psycholog po uprzednim poinformowaniu rodziców oraz Dyrektora/ Wicedyrektora szkoły wzywa pogotowie ratunkowe.
 - f) wychowawca/ pedagog/ psycholog przekazuje pracownikom pogotowia informacje o zaistniałym zdarzeniu.
 - g) ze zdarzenia wychowawca /pedagog/psycholog sporządza notatkę służbową.
 - h) Dyrektor Szkoły wzywa rodziców ucznia na spotkanie w celu ustalenia konsekwencji zgodnych ze Statutem Szkoły oraz opracowania ewentualnego planu pomocy uczniowi i podjęcia kolejnych kroków oddziaływań wobec dziecka.
- 5) W sytuacji, kiedy nauczyciel/ pracownik obsługi jest ofiarą przemocy (znieważenie nauczyciela, upokorzenie), należy podjąć działania:
- a) pracownik Szkoły, który jest ofiarą przemocy ze strony uczniów, nie powinien ukrywać tego faktu. Powinien natomiast ujawnić zdarzenie, zanim wróci na lekcje do tej samej klasy.
 - b) pracownik Szkoły przekazuje informację o zdarzeniu Dyrektorowi Szkoły/ pedagogowi/ wychowawcy/ psychologowi o zaistniałym zdarzeniu związanym z agresją uczniów. Pokrzywdzony nauczyciel/ pracownik obsługi sporządza notatkę służbową.

- c) Dyrektor Szkoły razem z pracownikiem Szkoły rozmawia z każdym sprawcą przemocy. Każdy uczeń ponosi indywidualną odpowiedzialność za swoje czyny.
- d) Dyrektor Szkoły wzywa rodziców uczniów i informuje ich o zdarzeniu. Sprawcy zostaną ukarani zgodnie z zapisami Statutu Szkoły.
- e) jeśli została naruszona godność pracownika Szkoły i zachodzi podejrzenie, że zostało złamane prawo, nauczyciel powiadamia Policję.

3.8.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku stosowania wobec Niego przemocy fizycznej, słownej i psychicznej

1. Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym wychowawcy. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym nauczyciela. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka.
2. Nauczyciel (wychowawca), do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.
3. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy/ sprawców przemocy, wychowawca podejmie stosowne, zgodne ze Statutem Szkoły, działania.
4. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego, poproś o rozmowę z pedagogiem szkolnym lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).
5. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym wychowawcę oraz swoich rodziców. Wspólnie z wychowawcą i rodzicami możesz też przedstawić sprawę Dyrektorowi lub Wicedyrektorowi Szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem szkolnym, konsekwencje wobec sprawcy/ sprawców przemocy.
6. W przypadku ciągłego, uporczywego znęcania się nad Tobą oraz nieskutecznej reakcji Szkoły na działania sprawcy rodzice mogą zgłosić ten fakt do Kuratorium Oświaty, które podejmie działanie wyjaśniające.

3.9. Procedura postępowania w przypadku kradzieży lub zniszczenia mienia prywatnego lub na terenie Szkoły

1. Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie działaniami odpowiadają kolejno: Dyrektor, w przypadku jego nieobecności Wicedyrektor, a w przypadku jego nieobecności pedagog/ psycholog szkolny lub wychowawca/ nauczyciel.
2. Osoba, która wykryła kradzież, winna niezwłocznie powiadomić Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły.
3. Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebiega na terenie Szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub Dyrektora/ Wicedyrektora Szkoły.
4. Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby/ plecaka szkolnego oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzące podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą – w obecności innej osoby, np.:

wychowawcy klasy, pedagoga, psychologa, Dyrektora, Wicedyrektora lub innego pracownika Szkoły. Pracownik Szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki/ plecaka ucznia. Może to zrobić tylko Policja.

5. Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa, tj. przedmioty pochodzące z kradzieży lub wymuszenia i przekazać je Policji.
6. We współpracy z pedagogiem lub psychologiem należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
7. Dyrektor (Wicedyrektor) Szkoły winien wezwać rodziców/ prawnych opiekunów sprawcy i przeprowadzić rozmowy z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców/ prawnych opiekunów.
8. Należy powiadomić Policję, jeżeli istnieje taka konieczność.
9. Sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.

3.9.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku kradzieży lub celowego niszczenia jego rzeczy

1. Zgłoś zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy wychowawcy lub innemu nauczycielowi; przedstaw mu okoliczności wydarzenia. Poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia.
2. Powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom.
3. O zaistniałym zdarzeniu możesz opowiedzieć pedagogowi szkolnemu, który zgodnie z Twoimi potrzebami, udzieli Ci wsparcia pedagogiczno- psychologicznego lub inną formę pomocy.

3.10. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia zachowań o charakterze dyskryminacyjnym na terenie Szkoły

Dyskryminacja to nierówne, gorsze traktowanie kogoś ze względu na jakąś cechę. Powodem dyskryminacji są najczęściej: płeć, wiek, rasa, niepełnosprawność, orientacja seksualna, cechy fizyczne, religia, przynależność do grupy etnicznej, narodowej lub społeczno- kulturowej, przekonania polityczne lub inne przekonania, a także status materialny i pochodzenie społeczne.

Przejawy dyskryminacji w Szkole:

Ktoś wyśmiewa się, drwi, szydzi, prześladowuje Cię z powodu Twojego wyglądu, zachowania, poglądów, pochodzenia, statusu materialnego, płci, orientacji seksualnej lub z jakiegokolwiek innej przyczyny.

1. W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wystąpienia zachowania o charakterze dyskryminacyjnym lub stał się ofiarą takiego zachowania niezwłocznie zgłasza jego zaistnienie osobie znajdującej się najbliższej zdarzenia:

- e) Dyrektorowi Szkoły,
- f) wychowawcy,
- g) nauczycielowi,

- h) pracownikowi Szkoły.
2. Każdy pracownik Szkoły, w zależności od charakteru zdarzenia, ma obowiązek postępować zgodnie z niniejszą procedurą.
3. Ustala się następujący sposób postępowania:
- a) Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.
 - b) Rozmowa pedagoga szkolnego/ wychowawcy z ofiarą/ świadkiem zdarzenia.
 - c) Otoczenie opieką psychologiczno- pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych.
 - d) Wychowawca klasy i pedagog/psycholog szkolny podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niosą ze sobą działania dyskryminacyjne.
 - e) Wychowawca/ pedagog/ psycholog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Jeżeli rozmowa była przeprowadzona np.: w obecności innego nauczyciela powinien on również ją podpisać. Jeżeli zabezpieczono jakieś dowody, powinny być one załączone do dokumentacji.
 - f) Sprawca/ sprawcy zachowań o charakterze dyskryminacyjnym zostają ukarani zgodnie z zapisami Statutu Szkoły.
 - g) W przypadku nagminnego występowania zachowań dyskryminacyjnych u tych samych osób Dyrektor wzywa do Szkoły rodziców/ opiekunów prawnych.

3.10.1. Ścieżka postępowania małoletniego w przypadku wystąpienia w stosunku do niego zachowań o charakterze dyskryminacyjnym

1. Porozmawiaj z nauczycielem, któremu ufasz lub wychowawcą - opowiedz szczerze o przeżyciach, których doświadczyłeś. To trudna dla Ciebie sytuacja, więc nie obawiaj się poprosić nauczyciela o pomoc i interwencję w tej sprawie.
2. Poinformuj także swoich rodziców o całej sytuacji, przedstaw im wszystkie okoliczności zdarzenia.
3. Zasięgnij porady szkolnego pedagoga lub psychologa, opowiedz mu o swoich obawach, przeżyciach i odczuciach. Pedagog szkolny lub/i psycholog zgodnie z Twoimi potrzebami udzieli Ci pomocy pedagogiczno- psychologicznej.
4. Twoi rodzice i Ty możecie zwrócić się o pomoc także do organizacji pozarządowych, zajmujących się problematyką praw dziecka/ praw człowieka.
5. W przypadku nieotrzymania pomocy ze strony Szkoły, Twoi rodzice mogą zgłosić sprawę do właściwego Kuratorium Oświaty a następnie do Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka.

Rozdział 4

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

4.1. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej

4.1.1. Definicja przemocy domowej

Pod pojęciem „przemoc domowa” należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

4.1.2. Rodzaje przemocy domowej

1. *Przemoc fizyczna* – to każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka. Często powoduje różnego rodzaju urazy.
2. *Przemoc psychiczna* („maltretowanie psychiczne”) – to powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic nie warte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych.

Wyróżnia się sześć form maltretowania psychicznego:

- a) odtrącanie (werbalne i niewerbalne wrogie odrzucanie lub poniżanie),
- b) zastraszanie,
- c) wyzyskiwanie/ przekupstwo,
- d) odmowa reakcji emocjonalnych (ignorowanie potrzeb dziecka, nieokazywanie pozytywnych uczuć, brak emocji w interakcji z dzieckiem),
- e) izolowanie (odmawianie dziecku kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi),
- f) zaniedbywanie rozwoju umysłowego, nauki, zdrowia, opieki medycznej.

Krzywdzenie psychiczne dziecka to kategoria, w której najczęściej nie ma widocznych dowodów winy sprawcy. Występują natomiast u dziecka objawy jako konsekwencja tego

rodzaju przemocy. Podstawowym narzędziem zatrzymania przemocy psychicznej jest praca z rodziną, która odbywać się może w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

3. *Przemoc seksualna* – według Światowej Organizacji Zdrowia przemoc seksualna to zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszająca prawo i obyczaje danego społeczeństwa. Z wykorzystywaniem seksualnym mamy do czynienia wtedy, gdy występuje ono pomiędzy dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem i innym dzieckiem, w sytuacji zależności, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w stosunku opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.

Aktywność taka może obejmować:

- a) nakłanianie lub zmuszanie dziecka do udziału w jakichkolwiek prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,
- b) wykorzystywanie dziecka do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych,
- c) wykorzystywanie dziecka do produkcji przedstawień i materiałów pornograficznych.

4. *Zaniedbywanie* – to jedna z form krzywdzenia dziecka polegająca na incydentalnym, bądź chronicznym niezaspokajaniu jego potrzeb oraz nierespektowanie podstawowych praw, powodująca zaburzenia jego zdrowia, a także generująca trudności rozwojowe. Ta forma przemocy wskazuje na potrzebę szerszej diagnozy systemu rodzinnego pod kątem wydolności wychowawczej rodziców.

4. 1.3. Rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego

Rozpoznawanie przemocy wobec ucznia odbywa się poprzez:

1. Ujawnienie przez młodocianego przemocy domowej. Ma ona miejsce wówczas, kiedy dziecko informuje pracownika Szkoły o tym, że doznaje jednej lub kilku jednocześnie form przemocy ze strony swoich najbliższych. Ujawnienie jest dla dziecka bardzo trudnym momentem, świadczy o dużym doznawaniem bólu i determinacji. Fakt ujawnienia przemocy nie podlega ocenie ze strony pracownika Szkoły, wymaga zareagowania.
2. Informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy, np.: od rodzica niekrzywdzącego, rodzeństwa, kolegi, koleżanki, sąsiada, osoby z dalszej rodziny dziecka, przypadkowego świadka przemocy. W każdym przypadku informacje o przemocy wobec dziecka wskazywane jako fakty, a nie domniemania, należy traktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować zgodnie z obowiązującymi zasadami wskazanymi w niniejszej procedurze. Podobnie jak w przypadku ujawnienia przemocy przez samo dziecko, pracownik nie dokonuje oceny wiarygodności podawanych informacji. Zobowiązany jest do zareagowania na taki sygnał.
3. Analizę objawów krzywdzenia występujących u dziecka. Pracownicy Szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na symptomy krzywdzenia dzieci poprzez obserwacje, rozmowy z małoletnim, jego rodzicami/ opiekunami prawnymi oraz

przedstawicielami instytucji działających na rzecz ochrony małoletnich. Do symptomów krzywdzenia zaliczyć możemy:

1) Rozwój poznawczy i psychospołeczny:

- a) opóźnienia rozwoju poznawczego w odniesieniu do wieku dziecka,
- b) trudności w koncentracji uwagi,
- c) zaburzenia rozwoju mowy np.: jąkanie, mutyzm wybiórczy,
- d) wycofanie się, izolacja od grupy rówieśniczej,
- e) zachowania agresywne/ przemocowe,
- f) zachowania opozycyjno- buntownicze,
- g) zachowania ryzykowne.

2) Rozwój emocjonalny:

- a) wysoki poziom lęku, fobie,
- b) niska samoocena,
- c) reakcje nerwicowe np.: tiki, wyrywanie sobie włosów,
- d) odcinanie się od emocji – zachowywanie się jakby się nic nie stało,
- e) nerwowość, złość, płacz- bez konkretnego powodu,

3) Ślady, które powinny budzić niepokój:

- a) siniaki na ciele dziecka (szczególnie na plecach, ramionach i udach) na różnym etapie gojenia,
- b) duże otarcia naskórka,
- c) specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem,
- d) naderwane małżowiny usznej, tzw. „uszy zapaśnika” (zniekształcone małżowiny od uderzenia dziecka w uszy),
- e) pozbawione włosów miejsca na głowie,
- f) złamania palców dłoni,
- g) wylewy krwawe do gałek ocznych,
- h) niezaopatrzone rany,
- i) ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania,
- j) oparzenia rękawiczkowo- skarpetkowe oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców.

4) Objawy psychosomatyczne krzywdzenia:

U dzieci krzywdzonych mogą pojawić się objawy psychosomatyczne, np.: bóle brzucha, bóle głowy, omdlenia, duszności, egzemy, biegunki. Charakterystycznym symptomem występującym u dzieci krzywdzonych są tzw. bóle wędrujące, najbardziej podobne w opisie do bólów fantomowych, a często rozpoznawane jako hipochondria lub rodzaj manipulacji stosowanej przez dziecko w niekomfortowych dla niego sytuacjach.

5) Wykorzystanie seksualne:

Objawami budzącymi niepokój mogą być:

- a) nadmierna koncentracja na tematach związanych z płciowością,
- b) nadmierna wstydlivość dotycząca ciała,
- c) lęk przed dotykiem,
- d) zachowania o charakterze prostytucji,
- e) publiczne masturbowanie się,

- f) dotykanie innych osób w miejsca intymne.

Dzieci krzywdzone na ogół mają niskie poczucie własnej wartości, są przepełnione poczuciem winy, gniewu, złości i lęku. Starając się ukryć swoją sytuację, raczej kłamią, że nic złego w ich życiu się nie dzieje, najczęściej nie obwiniają najbliższych. Sądzą, że nie zasługują na pomoc, nie wierzą także w możliwość zmiany swojej sytuacji.

4.1.4. Zgłaszanie podejrzenia stosowania przemocy domowej przez małoletniego, będącego uczniem Szkoły

1. Każdy małoletni, będący uczniem Szkoły, może zgłosić ustnie lub pisemnie, dowolnej osobie, do której ma zaufanie, będącej pracownikiem Szkoły fakt stosowania wobec niego przemocy domowej.
2. Zgłoszenie doznawanej krzywdy przez małoletniego może nastąpić w bezpośredniej rozmowie, drogą elektroniczną, telefoniczną lub inną dostępną, w każdym czasie.
3. W przypadku dziecka obcojęzycznego lub mającego trudności w mowie i piśmie, osoba, do której zgłosił się małoletni, zapewnia pomoc w nawiązaniu komunikacji poprzez skorzystanie z pomocy osoby władającej językiem obcym lub zapewnia komunikację w innych formach, np.: poprzez wykorzystanie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji.
4. Osoba, która powzięła informację od krzywdzonego dziecka, podejmuje w pierwszej kolejności działania mające na celu zatrzymanie procesu krzywdzenia dziecka.
5. W przypadku zagrożenia życia dziecka, po przekazaniu informacji Dyrektorowi Szkoły, zawiadamia on o zagrożeniu życia małoletniego w trybie pilnym odpowiednie służby porządkowe- Policję i pogotowie ratunkowe.
6. W ramach procedury funkcjonariusz Policji: udziela niezbędnej pomocy osobie doznającej przemocy, w tym dostępu do pomocy medycznej, podejmuje czynności chroniące życie, zdrowie i mienie, zabezpiecza ślady i dowody przestępstwa oraz podejmuje działania mające na celu zapobiec dalszym zagrożeniom mogącym występować w tej rodzinie, zgodnie z zasadami i procedurami postępowania w takiej sytuacji.
7. W przypadkach niewymagających podejmowania nagłych interwencji, osoba, która powzięła informację, postępuje zgodnie ze szkolną procedurą, wypełniając odpowiednie dokumenty.

4.1.5. Zgłaszanie podejrzenia stosowania przemocy domowej przez pracowników Szkoły

1. Każdy pracownik Szkoły, który zauważył lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować – jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy.
2. Pracownik w trybie pilnym przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu pedagogowi szkolnemu lub wychowawcy, dołączając pisemną notatkę zawierającą istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania dziecka,

cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania. Pedagog szkolny niezwłocznie o zdarzeniu informuje Dyrektora Szkoły lub osobę ją zastępującą.

3. Pedagog szkolny jako osoba upoważniona do prowadzenia spraw związanych z przemocą wobec małoletnich wraz z osobą zgłaszającą wypełniają odpowiednią dokumentację. Na karcie podpisują się: pedagog szkolny i osoba zgłaszająca.

4.1.6. Zgłaszanie podejrzenia stosowania przemocy domowej lub jej stosowania przez osoby spoza Szkoły

1. Osoba, która jest świadkiem stosowanej przemocy domowej wobec małoletniego ma prawo do zgłoszenia podejrzenia stosowania przemocy lub przemocy w Szkole.
2. W celu zgłoszenia stosowanej wobec małoletniego przemocy domowej w/w osoba jest obowiązana dokonać zgłoszenia bezpośredniego pedagogowi szkolnemu.
3. W trakcie rozmowy z pedagogiem szkolnym, osoba wskazuje na fakty, na podstawie których domniema o stosowaniu przemocy domowej wobec małoletniego.
4. Osoba zgłaszająca przemoc, jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu.
5. Zgłaszający przemoc domową, jest informowany o zasadach przetwarzania jego danych osobowych udostępnionych pedagogowi oraz zasadach ich przetwarzania i bezpieczeństwa.
6. W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do sekretariatu Szkoły, pracownik sekretariatu sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej i archiwizuje wydruk połączeń.
7. W sytuacji, jak w pkt 6, pracownik sekretariatu powiadamia pedagoga szkolnego o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym lub wydruk ze skrzynki elektronicznej Szkoły.
8. W przypadkach anonimowych zgłoszeń stosowanie przemocy wobec małoletniego podlega analizie i zdiagnozowaniu.
9. Pracownik, do którego wpłynęło zgłoszenie podejrzenia stosowania przemocy lub jej stosowania, wypełnia Kartę Interwencji, w obecności, o ile to możliwe, osoby zgłaszającej i w trybie pilnym przekazuje ją pedagogowi szkolnemu a ten kierownictwu Szkoły. Na karcie podpisuje się osoba, do której wpłynęło zgłoszenie i osoba zgłaszająca.
10. W przypadku, gdy zgłaszana przemoc zagraża życiu lub zdrowiu małoletniemu, osoba pozyskująca taką wiedzę, jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić Policję.

4. 1.7. Wstępna ocena sytuacji osoby krzywdzonej

1. W każdym przypadku zgłoszenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, Dyrektor Szkoły powołuje Szkolny Zespół Interwencyjny do wstępnego zdiagnozowania sytuacji ofiary, w szczególności, tzw. czynniki ryzyka oraz dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją: kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z dzieckiem, jak często i od jak dawna dziecko jest krzywdzone, informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec

dziecka, relacjach dziecka z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających je, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy, np.: uzależnieniu od alkoholu rodziców.

2. W skład Szkolnego Zespołu Interwencyjnego wchodzi: pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawca, pedagog specjalny, pracownik zgłaszający podejrzenie stosowania przemocy lub inna osoba wyznaczona przez kierownictwo Szkoły.
3. Zaleca się, by Zespół przeprowadził rozmowę z osobą pokrzywdzoną i osobą zgłaszającą podejrzenie lub krzywdzenie małoletniego, a także z rodzicem /opiekunem „nie krzywdzącym”.
4. Wstępną diagnozę przeprowadza się z wykorzystaniem karty diagnozy i karty zgłoszenia krzywdzenia małoletniego a w przypadku zaniedbania kwestionariuszem diagnozującym oznaki zaniedbania.
5. W przypadku uwiarygodnienia podejrzenia stosowania przemocy lub stwierdzenia jej stosowania, pedagog szkolny wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.
6. W przypadkach niewskazujących na wiarygodność zgłoszenia (pomówienie, konfabulacja, kłamstwo) wychowawca klasy, pedagog szkolny i nauczyciele prowadzą wnikliwą obserwację małoletniego i w terminie 3 miesięcy od zgłoszenia ponownie w składzie, jak w pkt. 2, dokonują oceny sytuacji dziecka/ małoletniego.

4.1.8. Uzasadnienie do uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” z jednej strony nakłada na pracowników oświaty obowiązek reagowania w każdej sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka, z drugiej zaś daje możliwość skutecznej interdyscyplinarnej współpracy na rzecz pomocy i ochrony dziecka oraz jego rodziny. Uruchamiając procedurę „Niebieskiej Karty”, pracownik oświaty otrzymuje możliwość udziału w grupie roboczej składającej się z przedstawicieli także innych służb. Są to: pracownik socjalny, policjant, przedstawiciel ochrony zdrowia, przedstawiciel komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i opcjonalnie inni specjaliści, którzy znają sytuację rodzinną dziecka, np.: przedstawiciel organizacji pozarządowej, kurator. Uczestnictwo w grupie roboczej daje pracownikowi oświaty możliwość:

- a) wymiany informacji na temat dziecka i jego rodziny z innymi profesjonalistami,
- b) podziału zadań mających na celu diagnozę sytuacji w rodzinie, ochronę dziecka i monitorowanie jego sytuacji między przedstawicielami poszczególnych służb,
- c) podejmowania decyzji o ewentualnej interwencji prawnej wspólnie z innymi profesjonalistami w grupie roboczej,
- d) wzajemnego wsparcia w pracy z dzieckiem i jego rodziną.

4.1.9. Procedura „Niebieskiej Karty”

1. Cel procedury:

Celem niniejszej procedury jest wskazanie zasad postępowania nauczycieli i Dyrektora placówki w przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia.

2. Zakres procedury i ogólne zasady jej stosowania:

- a) procedura postępowania „Niebieskiej Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach,
- b) nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje Dyrektor Szkoły,
- c) Dyrektor Szkoły udziela wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w proces pomocy ofierze przemocy domowej, w tym prawnej i organizacyjnej,
- d) koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu jest pedagog szkolny. W sytuacji prowadzenia dużej liczby przypadków lub ich złożoności i wielu działań, Dyrektor może zadanie koordynacji kolejnych powierzyć innej osobie, przy czym nadal pozostają one w ogólnym rejestrze prowadzonym przez pedagoga,
- e) zasadą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu przez placówkę jest interdyscyplinarna współpraca zespołowa ograniczona do osób pracujących z dzieckiem,
- f) druki i formularze „Niebieskiej Karty – A” i „Niebieskiej Karty – B” znajdują się w sekretariacie Szkoły,
- g) rejestr wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” prowadzi sekretariat Szkoły, zgodnie z zasadami określonymi w Instrukcji Kancelaryjnej,
- h) wgląd w dokumentację wszczętych procedur posiadają wyłącznie osoby upoważnione imiennie przez Dyrektora Szkoły,
- i) upoważnione osoby do wglądu w dokumentację wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” są zobowiązane do złożenia oświadczenia o zachowaniu poufności,
- j) dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskiej Karty” prowadzi i przechowuje pedagog szkolny,
- k) po zakończeniu sprawy, pedagog szkolny przekazuje teczkę z dokumentacją do sekretariatu Szkoły,
- l) archiwizacja dokumentacji odbywa się na zasadach określonych w Instrukcji Archiwalnej.

3. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”:

- a) wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje z chwilą wypełnienia formularza Karty – „A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletnich lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie;
- b) do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy;
- c) do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc domową ani obecność tej osoby w czasie wypełniania kwestionariusza;
- d) pedagog szkolny lub inna osoba wszczynając procedurę „Niebieskiej Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego, a także przeprowadzić rozmowę z małoletnim;
- e) rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo;
- f) czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty” przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji, gdy to rodzice, opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec dziecka, te czynności

- przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej, czyli np.: dziadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa);
- g) żaden z formularzy „Niebieskich Kart” nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej;
 - h) po wypełnieniu karty – „A”, osoba dotknięta przemocą domową w rodzinie - rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje wypełniony formularz Karty – B;
 - i) formularz „B” jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc;
 - j) formularza „B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej;
 - k) wypełniony formularz – „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od wszczęcia procedury, przekazuje się do Zespołu Interdyscyplinarnego;
 - l) osobą upoważnioną do przekazania formularza jest pedagog szkolny. Pedagog powiadamia Dyrektora Szkoły o podjętej decyzji i fakcie przekazania formularza do Zespołu Interdyscyplinarnego;
 - m) wypełnienie formularza „A” nie zwalnia z obowiązku podjęcia działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy.

4.1.10. Zalecenia do prowadzenia rozmowy z ofiarą przemocy domowej

1. Celem spotkania jest przede wszystkim udzielenie dziecku wsparcia.
2. Celem rozmowy jest zebranie informacji potwierdzających (bądź niepotwierdzających) jego krzywdzenie w rodzinie, określających charakter i okoliczności zdarzeń, rolę i zachowanie innych członków rodziny oraz zidentyfikowanie sprawcy.
3. Sposób prowadzenia rozmowy powinien uwzględniać wiek i możliwości rozwojowe dziecka, ale również to czy ono samo ujawniło doświadczenie krzywdy domowej, czy też podejrzenie zrodziło się w oparciu o inne przesłanki, np.: informacje osób trzecich czy zaobserwowane u dziecka symptomy fizyczne i/lub behawioralne. Należy wtedy zdobyć zaufanie dziecka, np.: zacząć od rozmowy na tematy neutralne, ale dla niego istotne, np.: zainteresowań. Trzeba okazać werbalnie i niewerbalnie zainteresowanie dzieckiem, jako osobą, że jest kimś ważnym dla rozmówcy.
4. W rozmowie młodocianemu mogą towarzyszyć:
 - a) uczucie wstydu,
 - b) lęk o przyszłość swoją i swojej rodziny,
 - c) lęk przed obwinianiem go przez rodziców za kłopoty wynikające z ujawnienia sprawy,
 - d) lęk przed zemstą sprawcy przemocy,
 - e) brak znajomości odpowiedniego słownictwa (szczególnie, gdy rozmowa będzie dotyczyć przemocy o podłożu seksualnym).
5. Mogą również ujawniać się mechanizmy obronne, np.:
 - a) tłumienie - świadome unikanie bolesnych wspomnień lub uczuć,
 - b) wyparcie - usuwanie i niedopuszczanie do świadomości wspomnień, które przywołują bolesne skojarzenia,

- c) zaprzeczenie - wmawianie sobie, że zdarzenie, którego doświadczyło lub którego było świadkiem wcale nie miało miejsca („to się naprawdę nie zdarzyło”),
 - d) minimalizacja - minimalizowanie znaczenia doznawanej krzywdy na zasadzie: „gorsze rzeczy się zdarzają”,
 - e) racjonalizacja - znajdowanie takiego wytłumaczenia dla zachowania osoby, która stosuje przemoc, aby zwolnić ją z odpowiedzialności za krzywdzenie.
6. Rozmowa musi odbywać się w miejscu bezpiecznym i cichym.
7. Czas rozmowy jest czasem przeznaczonym tylko dla dziecka.
8. Należy używać w rozmowie z dzieckiem prostego, zrozumiałego języka. Stawiane pytania powinny mieć otwarty charakter, umożliwiający dziecku opowiadanie własnymi słowami o tym, co mu się przytrafiło. Pytania takie mogą zaczynać się od wyrażen:
- a) „czy możesz powiedzieć coś więcej na ten temat?”,
 - b) „czy chciałbyś jeszcze coś dodać?”,
 - c) „czy mógłbyś mi o tym opowiedzieć?”.
9. Nie można zadawać pytań sugerujących. Powinno się także unikać pytań zaczynających się od słów: dlaczego? po co? mogących wywołać w dziecku poczucie winy.
10. Podczas swojej wypowiedzi dziecko cały czas powinno mieć świadomość, że jest uważnie słuchane.
11. Ważne, aby podczas rozmowy używać parafrazy, której istotą jest powtórzenie własnymi słowami tego, co powiedziało dziecko. Można je zacząć od słów:
- a) „o ile dobrze Cię zrozumiałem...”
 - b) „chcesz przez to powiedzieć, że...”
12. Dodatkowe wskazówki, którymi warto się kierować rozmawiając z dzieckiem, w stosunku do którego istnieje podejrzenie, że jest krzywdzone w rodzinie:
- a) należy zachować spokój;
 - b) nie można okazywać złości, zszokowania czy zakłopotania tym, co dziecko mówi;
 - c) należy powstrzymać się od wypowiadania negatywnych sądów o „agresorze”;
 - d) trzeba starać się oszczędzić dziecku traumy związanej z koniecznością kilkukrotnego powtarzania bolesnych szczegółów;
 - e) należy pozwolić dziecku ujawnić to, na co jest gotowe;
 - f) nie wolno pospieszać dziecka, trzeba dostosować się do jego tempa relacjonowania wydarzeń;
 - g) należy je upewnić, że dobrze robi, ujawniając krzywdy, których doznało, pochwalić je za to, zapewnić, że to, co się stało nie jest jego winą, że nie ponosi również odpowiedzialności za to, że od razu nie powiedziało o tym, co mu się przydarzyło;
 - h) należy przejawiać zaufanie i wiarę w to, co mówi i przyjmować to bez osądzania;
 - i) nie należy dramatyzować, tworzyć atmosfery sensacji, wyjątkowości wydarzeń, ale jednocześnie nie należy udawać przed dzieckiem, że wszystko jest w porządku;
 - j) dziecko powinno odczuć, że to o czym opowiada nie powinno mieć miejsca;
 - k) nie wolno zaprzeczać lub bagatelizować jego uczuć;
 - l) nie można obiecywać dziecku zachowania rozmowy w tajemnicy ani składać innych pochopnych obietnic. Spełnienie obietnicy umożliwiłoby podjęcie jakiegokolwiek interwencji. Ponadto nie ma pewności, jak dalej potoczą się losy dziecka;

- m) na koniec spotkania trzeba wyraźnie powiedzieć dziecku, że mu się wierzy i poinformować je o dalszym postępowaniu;
- n) rozmowę trzeba spróbować zakończyć jakąś pozytywną uwagą.

13. Dokumentowanie rozmowy:

- a) należy zanotować dokładnie rozmowę z dzieckiem;
- b) w trakcie rozmowy należy zapisywać najważniejsze informacje, zwłaszcza określenia dziecka;
- c) należy opisać zachowanie i manifestowane przez dziecko uczucia;
- d) notatki mogą być dowodem w sądzie rodzinnym i w sprawie karnej.

4.1.11. Zadania i obowiązki pracowników Szkoły w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia w formie przemocy domowej

1. Dyrektor Szkoły:

- a) w porozumieniu z pedagogiem szkolnym lub koordynatorem występuje do Sądu Rodzinnego i Prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem,
- b) podpisuje wszystkie pisma wychodzące na zewnątrz w sprawach krzywdzenia małoletnich;
- c) powołuje Zespoły Interwencyjne do diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową – odrębne dla każdej sprawy;
- d) organizuje pomoc psychologiczno- pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy;
- e) określa zasady prowadzenia dokumentacji i jej archiwizowania;
- f) wydaje upoważnienia do dostępu do danych osobowych osobom biorącym udział w rozpoznawaniu przemocy domowej;
- g) nadzoruje pracę Zespołu Interwencyjnego;
- h) współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej;
- i) zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną pracownikom wszczynającym procedurę „Niebieskiej Karty”, doznającym krzywdy ze strony sprawców przemocy domowej, ich oskarżania, gróźb i przemocy;
- j) zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im np.: możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka;
- k) inicjuje nowelizację procedury „Niebieskiej Karty”.

2. Pedagog szkolny:

W sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka:

- a) udziela bezpośredniej pomocy dziecku jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie;
- b) zbiera informacje o dziecku w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, w szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, ponadto dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją, kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z dzieckiem, jak często i od jak dawna dziecko jest krzywdzone, informacje o zachowaniach pozostałych

członków rodziny wobec dziecka, relacjach jakie ma dziecko z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających je oraz informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np.: o uzależnieniu od alkoholu rodziców. Dane te pozyskuje od innych pracowników Szkoły, samego dziecka, rodziców dziecka;

- c) przewodniczy Zespołowi Interwencyjnemu;
- d) wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”;
- e) przeprowadza we współpracy z wychowawcą oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc dziecku, ocenę zagrożenia dziecka przemocą;
- f) organizuje pomoc materialną uczniom zagrożonym zaniedbaniem;
- g) współpracuje z Dyrektorem w podejmowaniu interwencji: informuje Dyrektora Szkoły o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie, gromadzi i przetrzymuje wszelką dokumentację;
- h) w przypadku powołania do grupy diagnostyczno- pomocowej przez Zespół Interdyscyplinarny obowiązkowo uczestniczy w jej pracach;
- i) monitoruje sytuację małego poprzez kontakt z wychowawcą, nauczycielami, także pracownikami niepedagogicznymi, dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i niewłączanie osób niezwiązanych z pracą nad konkretnym przypadkiem;
- j) współpracuje ze specjalistami z poradni specjalistycznych, do których kierowane jest małe lub jego rodzice/ opiekunowie prawni;
- k) informuje rodziców/ opiekunów prawnych o podjętych działaniach na rzecz dziecka, w tym m.in. o kontakcie z Zespołem Interdyscyplinarnym i podjętych przez ten zespół decyzjach oraz zaleceniach/ propozycjach działań dla rodziców/ prawnych opiekunów;
- l) konsultuje prowadzone sprawy ze specjalistami w poradniach specjalistycznych;
- m) prowadzi dokumentację dot. udzielanej pomocy psychologiczno- pedagogicznej.

3. Wychowawca klasy/ oddziału:

W sytuacji, gdy podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone:

- a) udziela bezpośredniej pomocy małowletniemu jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie;
- b) kontaktuje się z pedagogiem, przekazując mu informacje o swoich obserwacjach;
- c) wypełnia Kartę Zgłoszenia Podejrzenia Przemocy;
- d) swoje spostrzeżenia zapisuje i włącza do indywidualnej dokumentacji ucznia;
- e) współpracuje z pedagogiem, ustalając plan pomocy małowletniemu;
- f) systematycznie monitoruje sytuację dziecka, obserwując ewentualne zmiany jego zachowania;
- g) zamieszcza wpisy w indywidualnej dokumentacji ucznia;
- h) udziela małowletniemu wsparcia na wszystkich etapach pomocy.

4. Pielęgniarka szkolna:

W sytuacji, gdy podejrzewa, że małowletni jest krzywdzony:

- a) udziela bezpośredniej pomocy uczniowi, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie oraz organizuje pomoc medyczną;
- b) jeśli zauważy na ciele małowletniego siniaki, wybroczyny lub inne objawy przemocy fizycznej, opisuje je w karcie zdrowia: rozmiar, rozmieszczenie, kolor, wielkość, itp. Nie

wpisuje swoich wniosków z przeprowadzonego badania dziecka. Tak sporządzony opis jest dowodem w Sądzie. Oryginał dokumentacji małoletniego jest udostępniany jedynie na wniosek Sądu;

- c) wpisuje w karcie nazwisko osoby, która przyprowadziła małoletniego z obrażeniami, wówczas, gdy małoletni został zgłoszony przez innego pracownika Szkoły;
- d) kontaktuje się z pedagogiem i wychowawcą ucznia, zgłaszając informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach;
- e) może kontaktować się z rodzicami/ opiekunami prawnymi małoletniego w przypadku stwierdzenia zaniedbań zdrowotnych i higienicznych (m.in. wszawicy). Jeśli rodzice/ opiekunowie prawni nie są zainteresowani współpracą na rzecz poprawy sytuacji dziecka, sporządza notatkę służbową z opisem stanu małoletniego i podjętych przez siebie działań oraz reakcji rodziców. Notatkę przekazuje pedagogowi szkolnemu.

5. Nauczyciele:

W sytuacji, gdy podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone:

- a) kontaktują się z jego wychowawcą i pedagogiem, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach oraz dołączają Kartę Zgłoszenia Podejrzenia Przemocy. Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie następnego dnia;
- b) prowadzą wnikliwe obserwacje małoletniego na zajęciach, przerwach oraz zajęciach pozalekcyjnych;
- c) za upoważnieniem Dyrektora biorą udział w posiedzeniach Zespołu Interwencyjnego;
- d) udzielają pomocy psychologiczno- pedagogicznej w bieżącej pracy z małoletnim.

6. Pracownicy obsługi i administracji:

W sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka:

- a) kontaktują się z jego wychowawcą i pedagogiem, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach. Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy, zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie dnia następnego,
- b) w każdej możliwej sytuacji obserwują zachowanie małoletniego i niosą jemu pomoc,
- c) w sytuacjach zagrożenia małoletniego chronią go przed kontaktem z osobą stosującą przemoc,
- d) zwracają szczególną uwagę na stan trzeźwości, stopień pobudzenia osób mających kontakt z małoletnim.

4.1.12. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniemu doznającemu przemocy domowej

1. Po zauważeniu sygnałów krzywdzenia pracownicy inicjują działania interwencyjne we współpracy z innymi służbami działającymi w lokalnym systemie pomocy.
2. Podejmują współpracę z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego i rozwiązywania jego problemów. W uzasadnionych przypadkach podejmują działania prawne (zawiadomienie Sądu Rodzinnego, Policji lub Prokuratury).

3. Ustalają z rodzicami/ opiekunami prawnymi plan pomocy dziecku poprzez określenie sposobu powstrzymania przemocy wobec dziecka, zobowiązują się do skonsultowania dziecka i rodziny z odpowiednimi profesjonalistami, ustalają harmonogram kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec dziecka.
4. Obejmują małego konieczną pomocą wychowawczą na terenie szkoły w realizowaniu przez nie zadań szkolnych i budowaniu pozytywnych relacji z dorosłymi i rówieśnikami.
5. Obejmują małego konieczną pomocą psychologiczną – ustalają harmonogramu spotkań z psychologiem.
6. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez Szkołę Dyrektor składa niezwłocznie zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Prokuratury lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

Rozdział 5

Organizacja procesu ochrony małoletnich

5.1. Podział obowiązków w zakresie wdrażania „Standardów ochrony małoletnich”

Podmiot	Zadania/obowiązki	Termin
Dyrektor	Zatwierdza „Standardy ochrony małoletnich” i wdraża je w życie zarządzeniem.	Pierwsze wdrożenie- styczeń 2024 następne- wrzesień każdego roku.
	Publikuje dokument w wersji „skrótowej” na szkolnej stronie www z zachowaniem zasady dostępności dla osób niepełnosprawnych.	styczeń 2024
	Wyznacza Koordynatora wdrażania do praktyki szkolnej zasad określonych w dokumencie.	styczeń 2024
	Powołuje Zespół Interwencyjny do rozpoznania sprawy krzywdzenia małoletniego, oddzielnie dla każdego przypadku.	Po otrzymaniu zgłoszenia
	Zapoznaje wszystkich nauczycieli ze standardami ochrony małoletnich na Radzie Pedagogicznej.	Pierwszy raz - styczeń 2024 oraz wrzesień każdego roku
	Zapoznaje wszystkich pracowników niepedagogicznych ze standardami ochrony małoletnich.	Pierwszy raz - styczeń 2024 oraz wrzesień każdego roku.
	Monitoruje prowadzone działania i okresowo weryfikuje ich zgodności z przyjętymi zasadami i procedurami.	Po każdym półroczu
	Podjękuje interwencje prawne, podpisuje pisma interwencyjne w trudnych sytuacjach.	Na bieżąco
	Upoważnia członków Zespołu Interwencyjnych do przetwarzania danych osobowych zwykłych i szczególnej kategorii przetwarzania.	Na bieżąco
	Dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Standardów ochrony małoletnich” w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.	Na bieżąco
	Zapewnia środki finansowe na doskonalenie pracowników Szkoły.	Według potrzeb
	Dokonuje raz na dwa lata przeglądu i ewentualnej nowelizacji „Standardów ochrony małoletnich”.	Co dwa lata
Sekretarz Szkoły	Prowadzi rejestr zgłoszonych spraw dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich oraz przekazuje informacje Dyrektorowi oraz Koordynatorowi ds. Zespołów Interwencyjnych.	Na bieżąco

	Przekazuje zawiadomienia o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzeniu, które wpłynęły do sekretariatu (telefon, maile, ustnie) Koordynatorowi ds. wdrażania standardów.	Na bieżąco
	Archiwizuje dokumentację.	Na bieżąco
	Dostarcza każdemu pracownikowi nowo zatrudnionemu do zapoznania się z dokumentacją Szkoły m.in.: Statutem Szkoły, Standardami Ochrony Małoletnich.	Przed nawiązaniem stosunku pracy
	Gromadzi w dokumentacji pracowniczej, oprócz innych dokumentów wymaganych prawem, zaświadczenia z KRRK, Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli, Zaświadczenia z Rejestru Przesłpców na Tle Seksualnym; w przypadku obywateli innych krajów: wymagane oświadczenia lub zaświadczenia.	Na bieżąco
Admini- stracja i obsługa	Pogłębia wiedzę i umiejętności rozpoznawania krzywdzenia, objawów, identyfikacji ryzyka krzywdzenia.	Na bieżąco
	Podejmuje zgodnie z prawem właściwe działania.	Na bieżąco
	Pogłębia wiedzę z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania i postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich.	Na bieżąco
Koordynator ds. Zespołów Interwencyj- nych do rozpoznania sprawy krzywdzenia małoletniego - pedagog szkolny	Diagnostuje potrzeby w zakresie doskonalenia pracowników Szkoły w sprawie: umiejętności rozpoznawania krzywdzenia, objawów, identyfikacji ryzyka krzywdzenia, podejmowania, zgodnie z prawem właściwych działań oraz pogłębiania wiedzy z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich.	Do 15 września każdego roku
	Wspiera wychowawców klas w rozpoznawaniu krzywdzenia małoletniego.	Według potrzeb
	Prowadzi wewnętrzne doskonalenie w zespołach nauczycielskich.	Według potrzeb
	Współpracuje z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, Sądem Rodzinnym, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi.	Na bieżąco
	Umieszcza wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie ofiarom przemocy.	Na bieżąco.
	Ocenia efektywność wsparcia, podaje wnioski na Radzie Pedagogicznej.	Dwa razy w roku

Zespół Interdyscyplinarne	Układa plan wspierania ucznia krzywdzonego.	Na bieżąco
	Wypełnia kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy.	W razie potrzeby
	Wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.	W razie potrzeby
	Sporządza protokoły i notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem.	Po przeprowadzeniu rozmów
	Sporządza protokół rozmowy ze zgłaszającym, o ile jest możliwym jego sporządzenie.	Po przeprowadzeniu rozmów
	Zbiera karty monitorowania zachowań krzywdzonego, opinie wychowawcy i nauczycieli uczących.	Na bieżąco
	Zakłada teczki dla każdego zdarzenia, podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.	W razie potrzeby
Psycholog	W przypadkach podejrzenia krzywdzenia małoletniego podejmuje działania określone w poszczególnych procedurach postępowania.	Natychmiast po podejrzeniu
	Wspiera pokrzywdzonego, rozmawia bezpośrednio z pokrzywdzonym.	Na bieżąco
Wychowawca	Zapoznaje się i przestrzega postanowień „Strategii ochrony małoletnich”. W przypadkach podejrzenia krzywdzenia małoletniego podejmuje działania określone w poszczególnych procedurach postępowania.	Wrzesień każdego roku / adekwatnie do podejrzenia
	Zapoznaje rodziców/ opiekunów prawnych ze standardami ochrony małoletnich;	Wrzesień każdego roku
	Zapoznaje uczniów ze Standardami Ochrony Małoletnich;	Wrzesień każdego roku
	Wypełnia karty monitorowania zachowań krzywdzonego, opinie wychowawcy i nauczycieli uczących.	Na bieżąco

5.2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu Szkoły do stosowania „Standardów ochrony małoletnich” oraz dokumentowanie tej czynności

Osoba odpowiedzialna za przygotowanie personelu Szkoły do stosowania „Standardów ochrony małoletnich" powinna mieć szeroki zakres kompetencji, aby skutecznie zarządzać tym procesem. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania standardów jest Dyrektor Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach, mający kompetencje:

1. Powinien wykazywać dogłębną znajomość prawa i standardów dotyczących ochrony małoletnich, w tym krajowych przepisów prawnych oraz międzynarodowych norm dotyczących bezpieczeństwa i dobrostanu dzieci.
2. Powinien posiadać doświadczenie w planowaniu, wdrażaniu i ocenie programów szkoleniowych. Zrozumienie procesów uczenia się oraz umiejętności przekazywania wiedzy są kluczowe dla skutecznego przygotowania personelu Szkoły.
3. Powinien być skutecznym komunikatorem, zarówno w piśmie, jak i w mowie. Umiejętność przekazywania istotnych informacji w sposób jasny i zrozumiały dla różnych odbiorców zarówno rodziców jak i pracowników jest niezbędna.
4. Powinien być zdolny do skutecznego zarządzania czasem i zasobami, planowania szkoleń dla pracowników oraz koordynowania różnych działań związanych z wdrażaniem standardów.
5. Powinien być odpowiedzialny za szkolenie personelu, mieć umiejętność zarządzania zespołem i wspierania jego rozwoju.
6. Powinien wykazywać znajomość rozwoju dzieci i młodzieży oraz czynników wpływających na ich dobrostan psychiczny co jest kluczowe dla skutecznego przygotowania personelu do pracy z dziećmi.
7. Powinien dokumentować czynności związane z przygotowaniem personelu do stosowania „Standardów ochrony małoletnich”, obejmować szczegółowe rejestry szkoleń, raporty z postępów oraz ewentualne raporty z oceny skuteczności wdrożonych działań. Dzięki systematycznemu dokumentowaniu tych działań Szkoła może śledzić postępy i skuteczność programów szkoleniowych oraz monitorować czy personel rzeczywiście stosuje zasady „Standardów ochrony małoletnich” w codziennej pracy z dziećmi.
8. Powinien przygotować personel do pogłębiania wiedzy i umiejętności rozpoznawania krzywdzenia, objawów, identyfikacji ryzyka krzywdzenia i podejmowania, zgodnie z prawem właściwych działań, a także wiedzy z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich.
9. Zakres szkoleń ustalany jest na podstawie wyników diagnozy potrzeb pracowników w tym zakresie.
10. Diagnozę potrzeb w zakresie doskonalenia przeprowadza się w terminie do 15 września każdego roku szkolnego.
11. W szkole organizuje się wewnętrzne doskonalenie w zespołach nauczycielskich. Za ich organizację i przebieg odpowiada pedagog szkolny.
12. Każda forma doskonalenia jest potwierdzona zaświadczeniem o uczestnictwie. W każdym przypadku sporządzana jest lista obecności uczestników.
13. Dokumentację doskonalenia w roku szkolnym gromadzi i przechowuje sekretarz szkoły. Imienne zaświadczenia umieszczane są w teczках akt osobowych pracowników.

5.3. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń podejrzenia lub krzywdzenia

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich w Zespole Nr 1 w Bratoszewicach:

1. Dyrektor Szkoły,
2. Wicedyrektor,

3. Pedagog szkolny,
4. Psycholog szkolny,
5. Pedagog specjalny,
6. Wychowawcy klas.

Godziny pracy wyżej wymienionych osób wykazane są na stronie www.zs1bratoszewice.pl
Można kontaktować się również telefonicznie: nr tel. 048 663-308-983 lub mailowo; adresy podano na stronie szkoły: Zespół Szkół Nr 1 w Bratoszewicach (zs1bratoszewice.pl)

5.4. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji

Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich jest niezwykle istotne dla zapewnienia rzetelnej reakcji i skutecznego rozwiązania potencjalnych problemów. Archiwizacja tych dokumentów w Szkole jest równie istotna, aby zachować pełną świadomość i przejrzystość w działaniach podejmowanych w takich sytuacjach. Oto kilka ważnych kroków, które podjęto w celu skutecznego dokumentowania i archiwizowania tych zdarzeń w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach:

1. Utworzenie specjalnych formularzy protokołów, zawierających dane osobowe, opis zdarzenia, dane kontaktowe świadków, daty i szczegóły dotyczące sytuacji pokrzywdzonego. Umieszczenie protokołów w imiennej teczce małoletniego wraz z innymi dokumentami: kwestionariuszem ryzyka, kopią „Niebieskiej karty”, planami wsparcia.
2. Zapewnienie pedagogowi/ sekretarzowi Szkoły wyznaczonego bezpiecznego i poufnego miejsca do przechowywania dokumentów związanych z podejrzeniami krzywdzenia małoletnich.
3. Regularne rejestrowanie informacji na temat wszelkich podejrzeń lub zgłoszeń związanych z krzywdzeniem małoletnich, włączając w to daty zgłoszeń, środki podjęte w odpowiedzi oraz informacje o wynikach dochodzenia.
4. Zapewnienie odpowiedniego przechowywania dokumentacji w postaci teczki zgodnie z określonymi standardami poufności i dostępu do informacji w celu ochrony prywatności osób zaangażowanych w zdarzenie.
5. Zapewnienie zgodnego z lokalnymi i krajowymi przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych oraz przepisami dotyczącymi ochrony małoletnich procesu dokumentowania i archiwizowania zdarzeń.
6. Regularne przeglądanie dokumentacji w celu aktualizacji informacji, ewentualnych uzupełnień oraz zapewnienia właściwego rejestrowania i dokumentowania zgłoszeń.
7. Zachowanie kopii elektronicznych i papierowych dokumentów z teczki poszkodowanego małoletniego w celu zapewnienia dodatkowej ochrony przed ewentualną utratą danych.
8. Założenie dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich imiennej teczki z nazwiskiem małoletniego. Pedagog szkolny osobą odpowiedzialną za prowadzenie teczki.
9. Należyta ochrona teczki w gabinecie pedagoga do czasu zakończenia sprawy, ochrona przed dostępem osób nieuprawnionych.

W teczce umieszcza się:

- a) zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia,
- b) protokół rozmowy ze zgłaszającym, o ile jest możliwe jego sporządzenie,
- c) kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy,
- d) protokoły oraz notatki z przeprowadzonych rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem,
- e) protokół z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego, powołanego przez Dyrektora,
- f) kopię „Niebieskiej Karty – A” , w przypadku, gdy zostanie wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”,
- g) kopię „Niebieskiej Karty – B” , w przypadku, gdy została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”,
- h) protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą, o ile taka będzie przeprowadzana,
- i) korespondencję pomiędzy np.: Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, Sądem Rodzinnym, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi placówkami,
- j) plan wspierania ucznia krzywdzonego,
- k) karty monitorowania zachowań krzywdzonego, opinie wychowawcy i nauczycieli uczących,
- l) ocena efektywności wsparcia,
- m) wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie ofiarom przemocy,
- n) inne dokumenty związane z podejrzeniem krzywdzenia lub krzywdzeniem małoletniego.

5.5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniemu po ujawnieniu krzywdzenia

Ustalanie planu wsparcia dla małoletnich po ujawnieniu krzywdzenia w Szkole wymaga holistycznego podejścia, które uwzględnia zarówno potrzeby ofiary, jak i konieczność zapewnienia bezpieczeństwa oraz dobrostanu dziecka. Oto kilka zasad, które są uwzględniane przy ustalaniu planu wsparcia w Zespole Szkół Nr 1 w Bratoszewicach:

1. Priorytetem jest zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego małoletniego oraz konieczność ochrony przed dalszym krzywdzeniem,
2. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia psychologa i pedagoga szkolnego dla małoletniego poprzez terapię indywidualną, która pomoże mu zrozumieć i radzić sobie z doświadczonymi traumami,
3. Stworzenie otwartego i zaufanego środowiska komunikacji, w którym małoletni może swobodnie wyrażać swoje obawy, a także otrzymywać informacje na temat postępów w procesie rozwiązywania problemu,
4. Włączenie rodziny małoletniego do procesu wsparcia jest kluczowe poprzez zapewnienie rodzinie wsparcia i informacji na temat działań podejmowanych w celu pomocy dziecku,
5. Opracowanie planu wsparcia który powinien być dostosowany do indywidualnych potrzeb małoletniego, uwzględniając jego wiek, doświadczenia, sytuację rodzinną - społeczną oraz ewentualne potrzeby zdrowotne i edukacyjne,

6. Regularne monitorowanie postępów małoletniego w ramach planu wsparcia, aby dostosować działania do jego zmieniających się potrzeb i zapewnić skuteczność świadczonej pomocy,
7. Wszystkie działania podejmowane w ramach planu wsparcia powinny być zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi dotyczącymi ochrony małoletnich oraz praw ofiary krzywdzenia,
8. Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu jego krzywdzenia opracowuje powołany przez Dyrektora zespół nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w Szkole. W jego skład wchodzi: wychowawca, pedagog, psycholog oraz zespół nauczycieli uczących małoletniego,
9. Diagnoza sytuacji małoletniego powinna zawierać:
 - a) charakterystykę doznanej krzywdy (rodzaj doznanej krzywdy, okoliczności doznanej krzywdy, stopień naruszenia prawa, stopień zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego w obszarze zdrowia, życia, rozwoju dziecka);
 - b) analizę dostępnej dokumentacji, np.: wyniki rozmów z dzieckiem, wyniki obserwacji dziecka (zachowanie, wygląd) dokonane przez rodziców, nauczycieli, innych pracowników oraz instytucji wspomagających ochronę dziecka, specjalistów: psychologów, pedagoga;
 - c) czynniki ryzyka doznanej krzywdy oraz czynników wsparcia małoletniego; ustalenie indywidualnych potrzeb ofiary krzywdzenia w obszarze jej zdrowia/ życia, zdrowia psychicznego, funkcjonowania emocjonalno- społecznego oraz w obszarze prawnym i socjalnym.
10. Cel wsparcia:
 - a) udzielanie systematycznej/ okresowej pomocy psychologiczno- pedagogicznej;
 - b) zapewnienie specjalistycznego wsparcia małoletniemu/ jego rodzinie;
 - c) wdrożenie działań mających przywrócić równowagę emocjonalną małoletniego/ jego rodzinie;
 - d) wspieranie rodziców/ opiekunów prawnych dziecka w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
 - e) pomoc małoletniemu w rozwiązywaniu konfliktów;
 - f) łagodzenie psychicznych i behawioralnych objawów skrzywdzenia złagodzenie stresu, lęku małoletniego;
 - g) zapewnienie bezpieczeństwa psychicznego;
 - h) wzmacnianie poczucia własnej wartości dziecka;
 - i) kształcenie umiejętności radzenia sobie z brakiem akceptacji społecznej, izolowaniem, dyskredytowaniem, z trudnymi sytuacjami w środowisku rodzinnym i społecznym, np.: szkolnym.
11. Identyfikacja zasobów wewnętrznych Szkoły oraz źródeł zewnętrznych wsparcia małoletniego - ofiary krzywdzenia, np.:
 - a) zasoby wewnętrzne Szkoły: Dyrektor, Zespół Wychowawczy, Zespół Interwencyjny, specjaliści zatrudnieni w Szkole; pielęgniarka szkolna; rodzice/ opiekunowie prawni dziecka;

- b) źródła zewnętrzne wsparcia dziecka krzywdzonego, np.: Sąd Rodzinny, Kurator Sądowy, Policja, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, służba zdrowia, MGOPS, organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem.
12. Ustalenie zakresu współdziałania Szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia małoletniego - pracownicy Szkoły działają na rzecz wsparcia ucznia zgodnie z zakresem swoich obowiązków i uprawnień, współpracując z rodzicami/ opiekunami prawnymi dziecka i ustalają harmonogram, zakres, wymiar godzin oraz okres wsparcia:
- zakres wsparcia wynika ze zdiagnozowanych w różnych obszarach indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych oraz psychofizycznych dziecka- ofiary krzywdzenia;
 - wymiar godzin i okres, w jakim będzie udzielane wsparcie zależy od doświadczanych przez dziecko skutków krzywdy oraz zaobserwowanych efektów wsparcia dziecka w okresie ich monitorowania.
13. Ustalenie form i metody wsparcia dziecka:
- metoda indywidualna – konsultacje indywidualne; praca indywidualna z dzieckiem, w zależności od rodzaju krzywdy- pomoc prawna, medyczna, socjalna zgodnie z przyjętymi w Szkole procedurami; indywidualne zajęcia terapeutyczne,
 - metoda zespołowa: warsztaty rozwojowe, lekcje wychowawcze, zajęcia grupowe,
 - bezpośrednia rozmowa z dzieckiem prowadzona przez wychowawcę/ pedagoga/ psychologa;
 - zajęcia psychologiczno- pedagogiczne, warsztaty rozwojowe,
 - bezpośrednia pomoc prawna, socjalna dla dziecka i jego rodziny;
 - analiza dokumentacji związanej z sytuacją dziecka;
 - obserwacja małoletniego.
14. Ocena efektywności udzielanego wsparcia:
- Zasady i sposób monitorowania efektów wsparcia - co 3 miesiące,
- wyniki obserwacji prowadzonej przez nauczycieli i specjalistów w czasie lekcji;
 - wyniki obserwacji prowadzonej przez rodziców/ opiekunów prawnych dziecka (sojuszników dziecka) po oferowanych formach wsparcia;
 - wyniki rozmów z dzieckiem;
 - efekty wsparcia udzielanego dziecku przez podmioty zewnętrzne;
 - analiza dostępnej dokumentacji;
- Ocena efektów wsparcia: ocena adekwatności udzielonego wsparcia do zdiagnozowanych potrzeb dziecka- ofiary krzywdzenia.

5. 6. Udostępnianie „Standardów ochrony małoletnich”

W Szkole opracowane zostały dwie wersje dokumentu „Standardów ochrony małoletnich:

- wersja „zupełna”, inaczej kompletna;
- wersja „skrótowa” – przeznaczona dla małoletnich.

Wersja „zupełna” jest dostępna w pokoju nauczycielskim, czytelnicy, sekretariacie Szkoły w gabinecie pedagoga. Wgląd w wersję „zupełną” mają: wszyscy pracownicy Szkoły, rodzice, zewnętrzne podmioty uprawnione do kontroli.

Wersja „skrótowa” jest ogólnie dostępna ze względu na jej opublikowanie na stronie Szkoły. Wersję „skrótową” umieszcza się w gablocie „Informacje dla uczniów” na parterze Szkoły.

5.7. Zasady aktualizowania dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”

1. Zespół ds. Standardów Ochrony Małoletnich dokonuje oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny są udokumentowane i dołączone do teczki i protokołu Rady Pedagogicznej.
2. Kierownictwo Szkoły dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Standardów Ochrony Małoletnich” na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.
3. W przypadku zmian prawa, wymagającego ich wdrożenia w dokumencie, nowelizacje są wprowadzane na tych samych zasadach, które obowiązywały przy wdrożeniu dokumentu do obrotu prawnego w Szkole.
4. W celu oceny funkcjonalności i przydatności dokumentu w Szkole prowadzone są ewaluacje typu:
 - a) in- term (w trakcie posługiwania się i stosowania opracowania),
 - b) ex- post (po upływie dwóch lat od daty wdrożenia).
5. Ewaluację przeprowadza powołany przez Dyrektora zespół ewaluacyjny z użyciem technik:
 - a) analizy dokumentu,
 - b) wywiadów z rodzicami i nauczycielami,
 - c) sondażu, z użyciem ankiety anonimowej,
 - d) dyskusji grupowej w zespołach nauczycielskich.
6. Raport z ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami zespołu ewaluacyjnego przedstawiany jest Radzie Pedagogicznej oraz Radzie Rodziców.

Załączniki:

1. Załącznik - Wzór oświadczenia o nietoczeniu się postępowania karnego.
2. Załącznik – Karta Interwencji.
3. Załącznik - Wzór zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.
4. Załącznik - Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodzinną.
5. Załącznik - Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania małoletniego.
6. Załącznik - Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletnich.
7. Załącznik - Wzór Karty zgłoszenia krzywdzenia małoletniego.
8. Załącznik - Wzór formularza protokołu z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego.
9. Załącznik - Wzór formularza indywidualnego planu pomocy.
10. Załącznik - Wzór oświadczenia o poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletnich.
11. Załącznik - Wzór formularz „Niebieskiej Karty - „A”.
12. Załącznik - Wzór formularza „Niebieskiej Karty – B”.
13. Załącznik - Algorytm postępowania w przypadku podejrzenia przemocy domowej wobec małoletniego.
14. Załącznik - Wzór ankiety dotyczącej monitoringu standardów.

Załącznik 1 do „Standardów Ochrony Małoletnich”

....., dn.

Wzór oświadczenia o nietoczeniu się postępowania karnego

Oświadczenie

..... legitymująca/y się dowodem osobistym o nr oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne (w tym postępowanie przygotowawcze) ani dyscyplinarne w tym zakresie.

.....

podpis

Karta interwencji

1. Imię i nazwisko małoletniego :

2. Przyczyna interwencji:

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:

.....

4. Opis podjętych działań:

.....

5. Spotkanie z rodzicem/ opiekunem prawnym małoletniego:

Data:

Opis przebiegu spotkania:

.....

6. Forma podjętej interwencji:

* zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa,

* wniosek o wgląd w sytuację małoletniego/ rodziny

* inny rodzaj interwencji, jaki?

.....

7. Dane dotyczące interwencji (data, nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję):

.....

8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, działania Szkoły,
działania rodziców/ opiekunów prawnych:

.....

Załącznik 3 do „Standardów Ochrony Małoletnich”

Wzór zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa

....., dn.

Prokuratura Rejonowa w [1]

Zawiadamiający:z siedzibą w
reprezentowana przez:
adres do korespondencji:

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego (imię i nazwisko, data urodzenia) przez (imię i nazwisko domniemanego sprawcy).

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez (imię i nazwisko pracownika/wolontariusza) czynności służbowych wobec małoletniej/go (imię i nazwisko), dziecko ujawniło niepokojące treści dotyczące relacji z [2].

Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mając na uwadze powyższe informacje a także dobro i bezpieczeństwo małoletniej/małoletniego, wnoszę o wszczęcie postępowania w tej sprawie.

Osobą mogącą udzielić więcej informacji jest (imię, nazwisko, telefon, adres do korespondencji).

Wszelką korespondencję w sprawie proszę przesyłać na adres korespondencyjny, z powołaniem się na numer i liczbę dziennika pisma.

.....
podpis osoby upoważnionej

[1] Zawiadomienie należy złożyć do Prokuratury Rejonowej/Policji właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa.

[2] Opis sytuacji, która miała miejsce. Należy uzupełnić zgodnie z tym, co się wydarzyło (ważne jest, by zaznaczyć np.: kiedy i gdzie miało miejsce zdarzenie, kto mógł je widzieć/wiedzieć o nim, kto mógł popełnić przestępstwo).

Załącznik 4 do „Standardów Ochrony Małoletnich”

Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodzinną

....., dn.

Sąd Rejonowy

W.....

III Wydział Rodzinny i Nieletnich^[1]

Wnioskodawca:

reprezentowana przez:

adres do korespondencji:

Uczestnicy postępowania:(imiona i nazwiska rodziców)

ul. (adres zamieszkania)

rodzice małoletniego: (imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego (imię i nazwisko dziecka, data urodzenia^[2]) i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Z informacji uzyskanych od pracowników będących w kontakcie z małoletnim/ą wynika, że Rodzina nie ma założonej Niebieskiej Karty.

Mając powyższe fakty na uwadze, można przypuszczać, że dobro małoletniego jest zagrożone a nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego/ją i ewentualne wsparcie rodziców jest uzasadniony. Pracownikiem opiekującym się małoletnim/ą w organizacji jest..... (imię, nazwisko, telefon służbowy, adres placówki).

.....

(podpis)

Załączniki:

1. Ew. dostępne dokumenty,
2. Odpis pisma.

^[1] Wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka nie zameldowania.

^[2] Należy zawsze podać imię i nazwisko dziecka i adres jego pobytu. Tylko w takim wypadku sąd może skutecznie pomóc, m.in. poprzez wysłanie do rodziny kuratora na wywiad.

Załącznik 5 do „Standardów Ochrony Małoletnich”

Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania małoletniego

L.p.	Symptomy wskazujące na zaniedbanie (forma przemocy)	tak	nie
	Nieadekwatne ubranie do pory roku lub pogody		
	Niedowaga, niedożywienie, zmęczenie, podkrążone oczy		
	Brudna odzież		
	Brudne ciało		
	Nieprzyjemny zapach (insekty)		
	Brak podręczników i przyborów szkolnych		
	Kradzieże jedzenia lub innych przedmiotów		
	Przebywanie poza domem w późnych godzinach		
	Bardzo częste przebywanie poza domem niezależnie od pory roku		
	Ma dorosłych „kolegów”		
	Nie ma kolegów wśród rówieśników		
	Z trudem nawiązuje relacje		
	Izoluje się od rówieśników		
	Bije się po głowie/twarzy lub wrywa sobie włosy		
	Często ma ślady zadrapań/ siniaków		
	Często odnosi obrażenia (skręcenia, złamania, skaleczenia i in.)		
	Bije innych		
	Zawiera przyjaźnie, potem reaguje wrogością		
	Gwałtownie uchyla się przed dotykiem		
	Moczy się		
	Boi się przebywać w zamkniętych pomieszczeniach		
	Boi się ciemności		
	Unika zajęć wychowania fizycznego		
	Unika sytuacji leżakowania w przedszkolu		
	Nie bierze udziału w wycieczkach		
	Podejmuje zachowania autodestrukcyjne wobec siebie, zwierząt		

		Miewa nagłe zmiany nastroju- od euforii do agresji		
		Prezentuje natrętne, narzucające się zachowania		
		Nie odwzajemnia emocji		
		Odrzuca próby nawiązania bliskości		
		Ma wybuchy wściekłości		
		Nadmiernie skraca dystans fizyczny		
		Demonstruje zachowania seksualne		
		Nie docenia własnych osiągnięć		
		Ma koszmary nocne		
		Ma problemy szkolne		
		Inne.....		
		Uwaga! Informacje zachowania należy analizować, biorąc pod uwagę całość informacji o rodzinie. Pojedynczych zachowań z listy nie można traktować jako jednoznacznie wskazujących na zaniedbanie		

Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec małoletniego

LISTA A

INFORMACJA OD DZIECKA LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM ŚWIADKIEM PRZEMOCY

- A.1.** Ktoś w domu bije małoletniego, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp.
- A.2.** Ktoś w domu używa wobec małoletniego wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np.: z rodziny lub z rówieśnikami, itp.
- A.3.** Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb ucznia takich, jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.
- A.4.** Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp.
- A.5.** Małoletni ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.).
- A.6.** Małoletni mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).
- A.7.** Małoletni mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie.
- A.8.** Małoletni jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI DOTYCZĄCA RODZICA:

- A.9.** Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np.: popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA MAŁOLETNIEGO:

- A.10.** Małoletni ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp.
- A.11.** Małoletni ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.

LISTA B

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA MAŁOLETNIEGO:

- B.1.** Małoletni odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych, identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy.
- B.2.** Małoletni reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją, itp.
- B.3.** Małoletni zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: bije, szczypie się, nacina sobie skórę, itp. lub wykazuje zachowania ryzykowne, np.: ucieczki z domu, używanie substancji o działaniu psychoaktywnym, itp.
- B.4.** Małoletni boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicami/ opiekunami prawnymi i/lub na sytuację powrotu do domu.
- B.5.** Małoletni często opuszcza lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami/ opiekunami prawnymi lub działaniach interwencyjnych placówki.

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW/ OPIEKUNÓW PRAWNYCH:

- B.6.** Postawa i zachowanie rodziców/ opiekunów prawnych zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu małoletniego.
- B.7.** Rodzice/ opiekunowie prawni nie współpracują z placówką przy udzielaniu wsparcia małoletniemu.
- B.8.** Dziecko rozdzielone z rodzicami/ opiekunami prawnymi na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej
- B.9.** Na terenie placówki rodzic/ opiekun prawny jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków, itp.
- B.10.** Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.

LISTA C

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB INFORMACJA OD OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z MAŁOLETNIM I RODZICAMI/ OPIEKUNAMI PRAWNYMI:

- C.1.** Karalność rodzica/ opiekuna prawnego za przemoc lub przemoc w rodzinie.
- C.2.** Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec małoletniego lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie małoletniego.
- C.3.** Rodzic/ opiekun prawny nadużywający środków zmieniających świadomość, np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp.
- C.4.** Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem.
- C.5.** Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.
- C.6.** Małoletni o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych; występuje jeden lub więcej problemów spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność.

- C.7.** Niskie kompetencje wychowawcze rodziców/ opiekunów prawnych, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców/ opiekunów prawnych rozwojem dziecka.
- C.8.** Matka i/lub ojciec byli wiekiem poniżej 18 roku życia w chwili narodzin dziecka.
- C.9.** Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców/ opiekunów prawnych.

Wzór Karty zgłoszenia krzywdzenia małoletniego

KARTA ZGŁOSZENIA PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA DZIECKA

Dotyczy dziecka:		
Osoba zgłaszająca:	Imię i nazwisko:	
	Dane do kontaktu:	
	Stopień pokrewieństwa:	
	Źródło wiedzy lub informacji o przemoc	
Data zgłoszenia:		
Forma zgłoszenia:	Pisemna, bezpośrednio, listownie, drogą listowną [niepotrzebne skreślić]	
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą:		
Pozostałe informacje o dziecku, rodzinie:		
Wskazanie potencjalnej osoby stosującej przemoc:		
Podpis osoby zgłaszającej:		Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie:

Data:

Załącznik 8 do „Standardów Ochrony Małoletnich”

Protokół z posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego

W dniu odbyło się posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego dla ucznia
..... klasy

Posiedzeniu Zespołu przewodniczył/a

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Zespołu

Na posiedzeniu omówiono następujące zagadnienia:

1.

2.

3.

Podpisy członków Zespołu Interdyscyplinarnego

.....
.....
.....
.....

Protokołował/a:

INDYWIDUALNY PLAN POMOCY

1. Dotyczy (imię i nazwisko/ klasa/)

.....
.....

2. Zamieszkała/ły:

.....
.....

3. Tytuł:.....

.....

4. Cel wsparcia:

5. Diagnoza sytuacji małoletniego:

.....
.....
.....

6. Identyfikacja zasobów wewnętrznych Szkoły oraz źródeł zewnętrznych wsparcia dziecka - ofiary krzywdzenia:

.....
.....
.....

7. Zakres współdziałania Szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia dziecka:

.....
.....
.....

8. Zakres, wymiar godzin, okres wsparcia udzielanego małoletniemu:

.....
.....
.....
.....
.....

9. Formy i metody wsparcia:

.....
.....
.....

10. Ocena efektywności wsparcia udzielanego małoletniemu:

.....
.....
.....
.....

Podpisy członków Zespołu Interdyscyplinarnego

.....
.....

....., dn.

**Wzór oświadczenia o poufności informacji powziętych w procesie postępowania
w sprawie krzywdzenia małoletnich**

Oświadczenie o poufności

1. Oświadczam, że:

- 1) zapoznano mnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, a w szczególności z treścią ogólnego Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r. oraz Ustawy o Ochronie Danych Osobowych;
- 2) zapoznano mnie ze „Standardami Ochrony Małoletnich”, wdrożonych w Szkole
- 3) zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałam/em przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej; znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieupoważnionym.

2. Zobowiązuję się do:

- 1) przetwarzania danych osobowych wyłącznie w zakresie i w celu przewidzianym w powierzonych przez Administratora obowiązkach;
- 2) nieujawniania danych zawartych w zbiorach danych, do których uzyskałam/am dostęp za upoważnieniem Administratora danych;
- 3) nieujawniania sposobów zabezpieczeń danych osobowych przetwarzanych w Szkole;
- 4) wykonywania operacji przetwarzania danych zgodnie z Regulaminem Ochrony Danych Osobowych;
- 5) zabezpieczenia tych danych przed dostępem osób nieupoważnionych;
- 6) ochrony danych osobowych przed przypadkowym lub niezgodnym z prawem zniszczeniem, utratą, modyfikacją danych osobowych, nieuprawnionym ujawnieniem danych osobowych, nieuprawnionym dostępem do danych osobowych oraz przetwarzaniem;
- 7) zgłaszania incydentów naruszenia zasad ochrony danych osobowych Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych lub bezpośrednio przełożonemu.

Przyjmuję do wiadomości, iż postępowanie sprzeczne z powyższymi zobowiązaniami może być uznane przez Administratora za naruszenie przepisów Ustawy o Ochronie Danych osobowych oraz Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r.

....., dn.

.....

czytelny podpis pracownika

Wzór formularza „NIEBIESKA KARTA – A”

.....

(miejscowość, data)

.....

.....

nazwa i adres podmiotu, w którym jest zatrudniona osoba wypełniająca formularz „Niebieska Karta – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowe	Osoba 2 doznająca przemocy domowe	Osoba 3 doznająca przemocy domowe
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej, do której uczęszcza małoletni			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Adres miejsca pobytu (jeśli jest inny niż adres zamieszkania):</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			

Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową (żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku powyżej trzech osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ, ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc	
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>					
Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>					
Przemoc seksualna ³⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i>					
Przemoc ekonomiczna ³⁾ <i>nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek,</i>					
<i>niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)</i>					
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ³⁾ <i>wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)</i>					

<p>Inne³⁾ zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)</p>				
---	--	--	--	--

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOŚŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku powyżej trzech osób doznających przemocy, dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY”?

tak (kiedy?gdzie?)

nie

nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY”?

tak nie nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ, POSIADA BRONŃ PALNĄ?

tak nie nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ, CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku powyżej trzech osób doznających przemocy, dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ustalono - wypełnij tabelę nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e- mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)¹⁾</i>			
Działanie	Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc	
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		

Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej		
Powiadomienie organów ścigania		
Wydanie nakazu natychmiastowego o opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia		
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia		
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określonej w metrach odległość		
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową		

Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie Szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej		
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w spawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskiej Karty”		
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni		
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej		
Inne (wymień jakie?)		

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono Sąd Rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeuty, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
 imię i nazwisko oraz czytelny
 podpis osoby wypełniającej
 formularz „Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

wpisać właściwe

numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer jaki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

podkreślić rodzaje zachowań

Wzór formularza „NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskiej Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskiej Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, wolność, nietykalność cielesną, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania, małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

■ **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.

■ **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.

■ **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.

■ **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej** - zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno- wspomagającym oraz potrzeb bytowych.

■ **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przesłpstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.

■ **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.

■ **Placówki ochrony zdrowia** – w sprawie uzyskania zaświadczenia lekarskiego o doznanych obrażeniach.

■ **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmujące działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.

■ **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w sprawie uzyskania pomocy prawnej.

Wykaz placówek funkcjonujących w okolicy Zespołu Szkół Nr 1 w Bratoszewicach udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.

L.p.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Strona www/ Adres e-mail
	Punkt Informacyjno–Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Krzysie w Strykowie.	ul. Kościuszki 31 wejście od parkingu, I piętro 95-010 Stryków	42 719 -81-59	-
	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Strykowie.	ul. Kościuszki 31 wejście od parkingu, I piętro 95-010 Stryków	42 719 – 81- 59	-
	Punkt Konsultacyjny Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie.	ul. Kościuszki 31 wejście od parkingu, I piętro 95-010 Stryków	42 719 -81-53	-
	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strykowie.	Targowa 21 95-010 Stryków	42 719- 07-67	e-mail: kontakt@poradniapp-glowno.pl strona: https://www.poradnia-pp-glowno.pl
	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie	ul. Tadeusza Kościuszki 29, 95-010 Stryków	42 719 -85 -01	e-mail: strykow@mgopsstrykow.pl strona: www.mgopsstrykow.pl

	Komisariat Policji w Strykowie	Grunwaldzka 5, 95- 010 Stryków	<u>47 842 -53- 10</u>	e-mail: komendant.strykow @zgierz.ld.policja.gov.pl
	Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Głównie	ul. Kilińskiego 2 pok. Nr 2 (parter)95 – 015 Głowno	42 719 26 46	strona: gops@gmina- glowno.pl
	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.	ul. Sadowa 6A, 95- 100 Zgierz.	42 715- 43 -48	strona: www.pcpr- zgierz.bip.net.pl e- mail: pcpr@powiat.zgierz.pl
	Świetlica środowiskowa „PRZYSTAŃ” w Zgierzu.	ul. Narutowicza 10 95-100 Zgierz	42 717- 10- 96	strona: www.fundacja- arka.org.pl/swietlica e-mail: fundacja- arka.zgierz@wp.pl
	Stowarzyszenie Wspierania Edukacji Rodzin „Źródła” Ośrodek wspierania rodziny w Zgierzu	ul. Długa 89/91, 95-100 Zgierz (adres do korespondencji: ul. Ks. Rembowskiego 59)	42 718 31 79	strona: www.stowarzyszenie zrodla.pl email: stowarzyszeniezrodla@gmail. com
	Centrum Praw Kobiet – oddział w Łodzi	ul. Piotrkowska 17, lok. 4U (wejście z bramy na I piętro) 90-407 Łódź	(42) 633-34-11 / 736-608-493	e-mail: cpk_lodz@cpk.org.pl strona: www.cpk.lodz.pl

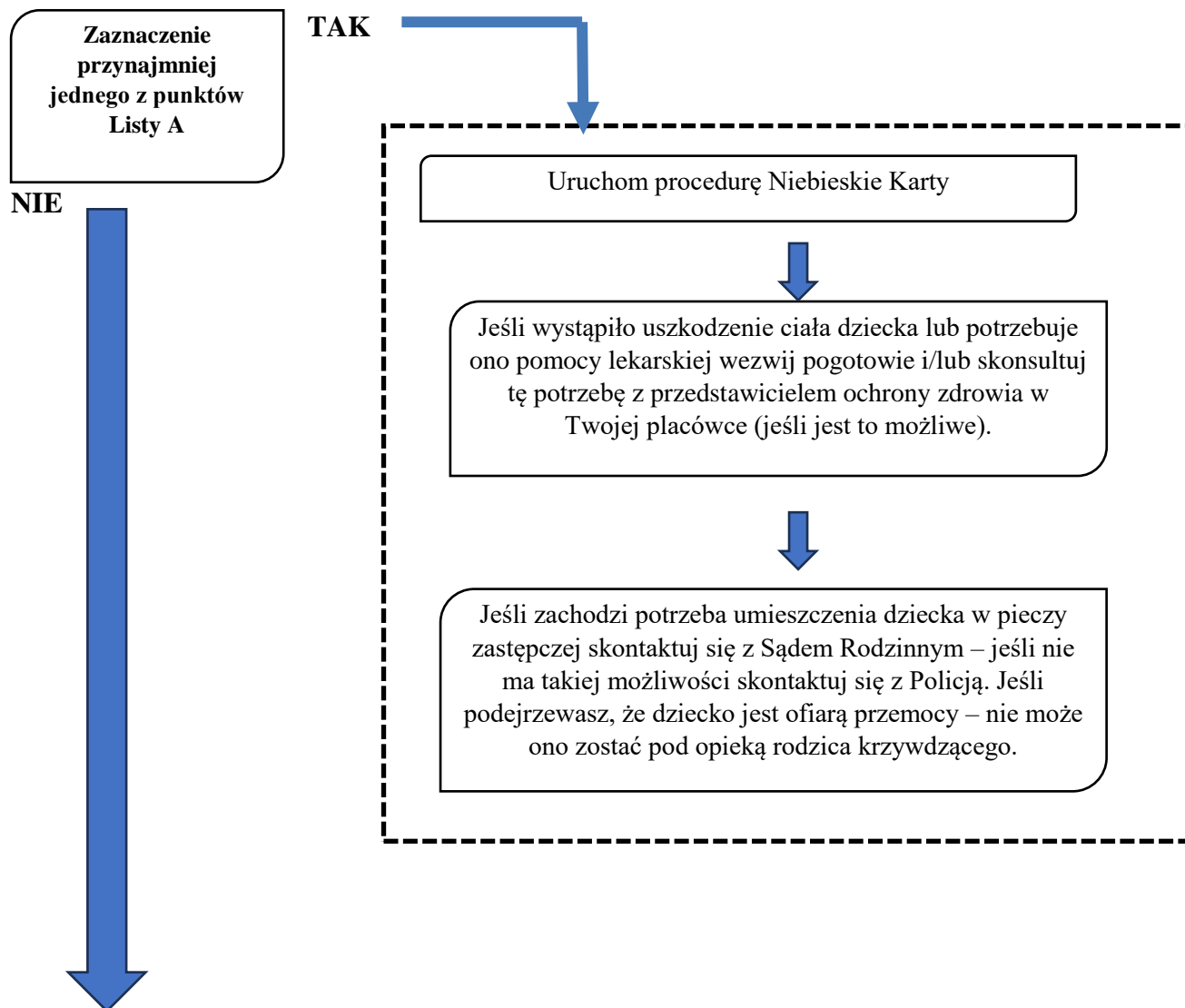
Możesz zadzwonić do:

■ **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02** (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 1800–2200 można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 1800–2200 w języku rosyjskim. **Dyżur prawnym tel. (22) 666 28 50** (linia płatna, czynna w poniedziałki i wtorki w godzinach 1700–2100) oraz **tel. 800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środy w godzinach 1800–2200). **Poradnia e-mailowa:** niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie.niebieska.linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.

Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900 przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.

■ **Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226**
(linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 930 do 1530, od godz. 1530 do 930 włączony jest automat).

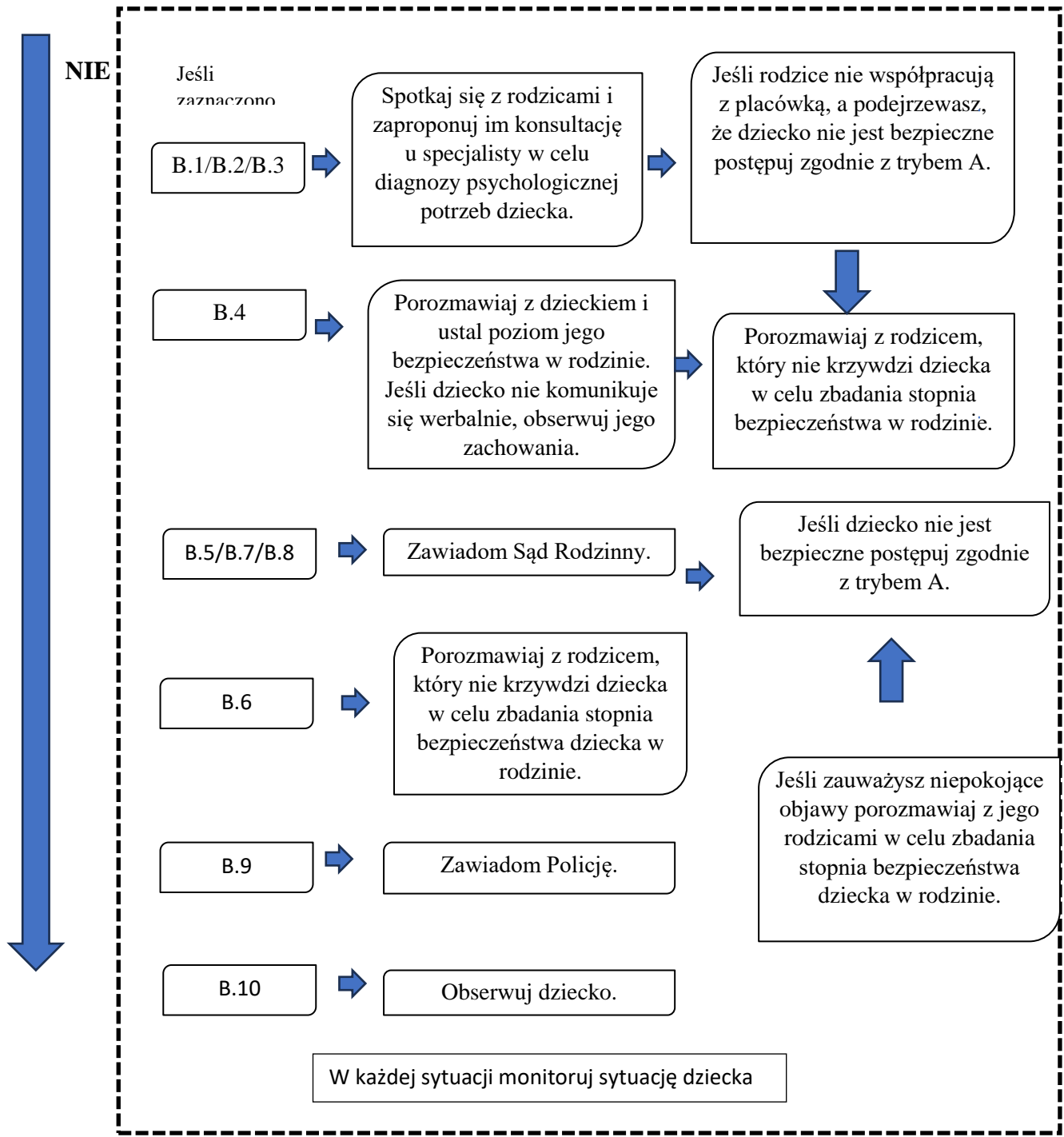
**Algorytm postępowania w przypadku podejrzenia przemocy domowej wobec
dziecka/maleoletniego**

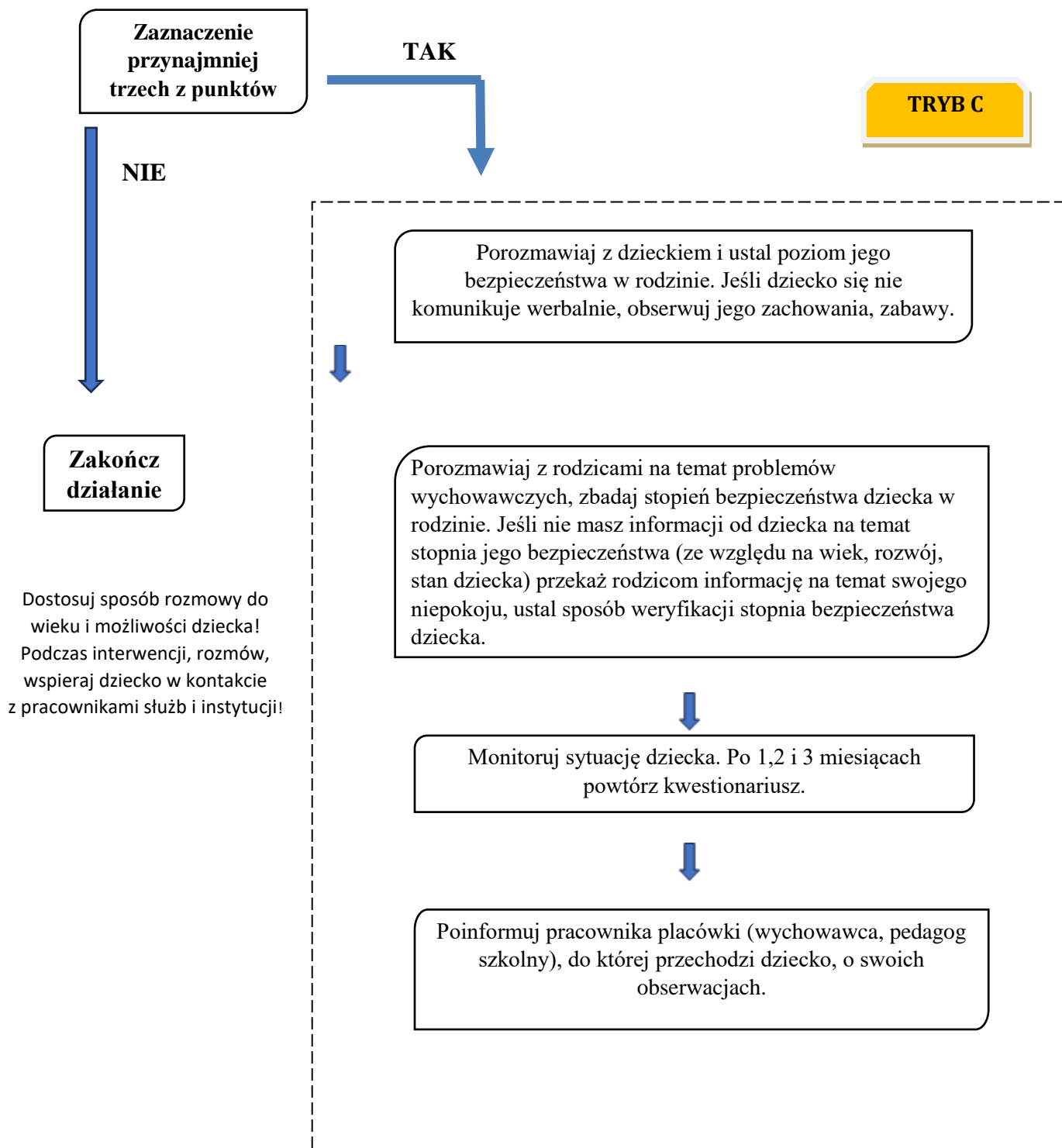

TA

Zaznaczenie przynajmniej jednego z punktów Listy B

TRYB B

**Załącznik 14 do „Standardów Ochrony Małoletnich”
Wzór ankiety dotyczącej monitoringu standardów.**

Monitoring standardów

	Tak	Nie
Czy znasz „Standardy Ochrony Małoletnich” obowiązujące w Zespole Szkół Nr 1 ?		
Czy potrafisz rozpoznać symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy wiesz jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach przez innego pracownika?		
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone?		
Czy podjąłeś działania? Jeśli tak, to jakie; jeśli nie to dlaczego?		
Czy masz jakieś uwagi dotyczące „Standardów Ochrony Małoletnich” obowiązujących w ZS1?		